

STEIN

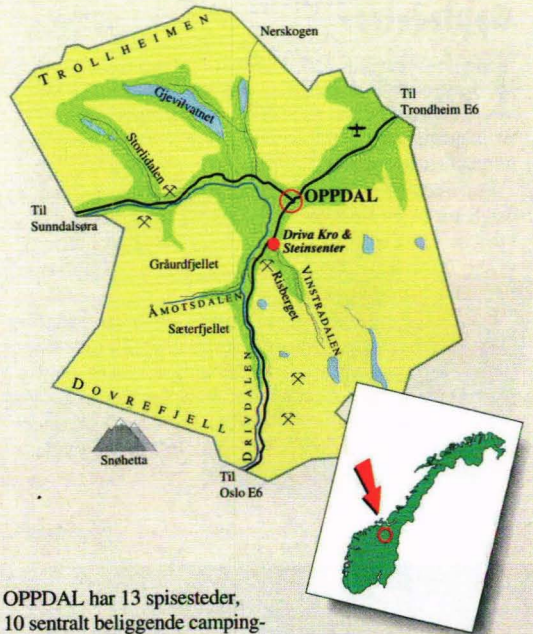
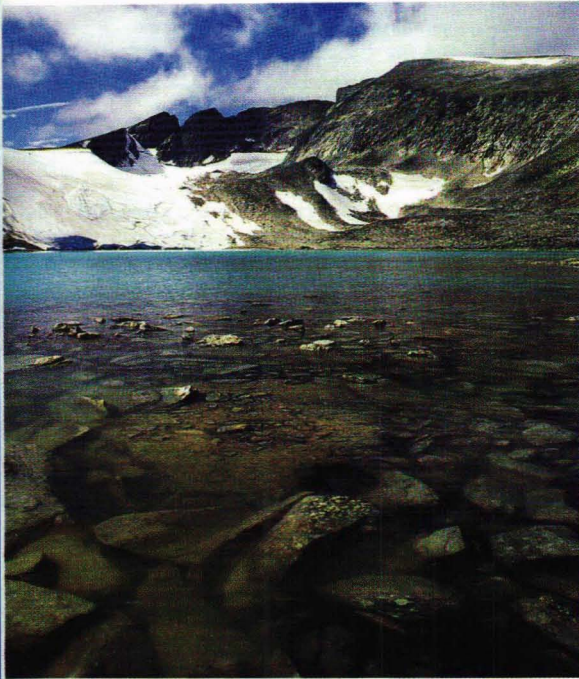
JANUAR - MARS 1996 - 23. ÅRGANG Nr. 1 LOSSALG KR. 45,-

OPPDAL SÅ KLART

Velkommen til
OPPDAL

Nordisk Stein- & Mineralmesse

2-4 aug. 1996

OPPDAL har 13 spisesteder,
10 sentralt beliggende camping-
plasser og 23 overnattingsbedrifter med
tilsammen 2500 sengeplasser. Oppdal ligger 430 km fra
Oslo og 120 km fra Trondheim – eller nærmere bestemt
"ved foten av Dovrefjell – NORGES TAK"

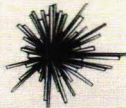
For videre informasjon og påmelding:

DRIVA KRO OG STEINSENTER

Rute 5 7340 Oppdal
Tlf 72 42 41 58

Arrangører:
NORSKE AMATØRGEOLOGERS
SAMMENSLUTNING
OG
OPDALITTEN

Påmelding og bordbestilling/Order:

Jeg bestiller herved/I herby ordermeter bord/table
a NOK 200,- sum NOK

Name/Company/Name :
Adresse.....
Postnr./Zip code:.....Sted/Town:.....
Land/country:.....
Telefon/Phone:.....Telefax:.....

STEIN Nr. 1 1996 23. Årgang[®]

Utgit av Norske Amatørgologers Sammenslutning i samarbeid med Sveriges Amatørgologers Riksförbund

Redaksjon:

- * Redaktør; Geir Henning Wiik, N 2740 Roa, tlf. 61 32 61 59. - fax. 61 32 60 65
- * Hans-Jørgen Berg, Motzfeltsgt. 21, 0561 Oslo, tlf. 22 57 26 76 -
- * Knut Eldjarn, Blinken 43, N 1349 Rykkin, tlf. 67 13 34 96
- * Claus Hedegaard, Museum of Paleontology, Univ. of California, 3, Earth Sciences Bldg. Berkeley, Cal 94720, USA -
- * O.T. Ljøstad, (foto), Elgvn. 30, N- 2400 Elverum, tlf. 62 41 02 99 -
- * Bjørn Holt, annonser; Karjolvn. 51, N- 1600 Fredrikstad, tlf. 69 39 07 78, el. 69 14 07 50
- * Ronald Werner

Redaktion Sverige:

- * Redaksjonssekretarare Ove Torstenson, Sigfridsborgsvägen 30, 138 00 Älta, tel 087733129
- * Lennart Thorin, tel 087701927
- * Bertil Otter, tel 0850028901
- * Holger Buentke, tel 50140512
- * Tore Steen, Säbyg. 27, S- 71931 Vintrosa, tel 019 294349
- * Runa Patel, Rogestadsgatan 4, S-582 54 Linköping, tel. 013 104733
- * Berth Krüger, samme

E-post adresse til Stein: hjoeberg@telepost.no eller: geir.wiik@ballangrud.gs.oslo.no
STEIN takker EDB-avd, Skolesjefen i Oslo, for bistand med inscanning av illustrasjoner.

STEIN gis ut 4 ganger pr. år. Enkeltabonnement/prenumerasjon kan tegnes og koster NOK 160,-/SEK 175/år. Dette kan bestilles og innbetales til: Postgirokt 0803 2734333. Adr. STEIN, N- 2740 Roa

Sverige: Postgirokonto 620 92 82 - 0. Adr. STEIN, Box 6908, S-58006 Linköping.

NAGS landsstyre: Formann: Hans Vidar Ellingsen, Kaptein Oppegaards vei 3, N- 1164 Oslo

SARF styrelse: Ordförande: Rolf Lindén, Hötorget 4, S-68 200 Filipstad

Innhold

4, 14

Redaksjonelt

6

Nytt fra foreningene

8

Nytt fra forbundene

12

Debatt

15

Monarch Mine, Francistown, Botswana

21

Au-da! Stein og ustein i dagligskrift

22

I kjeller og på loft i

the NATURAL HISTORY MUSEUM

30

**Mineralutstillingen i Jostedalsbreen
Nasjonalparksenter**

34

Fossil i Kina

38

Brev fra leserne

40

Bok- og mediespeilet

46

Kalendarium Mässer 1996

50

Nytt om mineraler/ryktebørsen

Forside: Anatas (2 cm) og kvarts.

Hardangervidda

Foto: h-j.b, jh

I neste nummer

presenterer Lennart Thorin mineralsamleren Dennis Holmberg. Artikkelen er rikt illustrert med mange hittil upubliserte fotos av fine og sjeldne mineraler fra Kiruna/Malmberget

© 1995

Rettigheter STEIN og den enkelte forfatter.

STEIN er medlem i Norsk Fagpresse.

ISSN 0802-9121

Nordisk samarbeide

Det går slet ikke bra med dette for tiden, ikke på steinfronten i hvertfall. Vi registrerer stadig at det ambulerende Nordisk Råd har møter, riktig staselige arrangement. Det virker som om de flyr bort fra oss. Men vi er fast bestemt på at en dag skal vi komme kloss innpå disse dyrene og så stikke vår grådige hånd ned i Nordisk ministerråds fortsatt relativt velfylte krukke.

Men tungnemme er de på det hold. Sten, - stein, - STEIN, stein og kultur, steinkultur? svarer de oss. Vi innser at vi har en stor pedagogisk oppgave foran oss overfor nevnte råd. Et blick på hva som faktisk har fått, - og får støtte sier oss det.

I mellomtiden så arbeider vi videre for å få til et virkelig Nordisk steinblad, - i så måte ser jeg fram til helgens (30.03)møte med den framtidige STEIN-redaksjonen i Sverige. Jeg regner med at vi skal finne fram til en fornuftig og velfungerende samarbeidsform og at dette vil bli et av mange tålmodige skritt på veien mot et nordisk STEIN.

Siste: Vellykket møte avholdt(se kolofonen side 3), referat i neste nr.

Ryktebørsen

i nr4/95 har avstedkommet en reaksjon fra en leser. Den blir påstått å være full av "skittprat" og at det virker som om den er "skrevet i fylla" ("slikt vås") og videre at det blir gjort narr av samlere på begynnerstadiet. "Ryktebørsen i den form den har nå er verdiløs". Innsenderen skal vite at vi tar all slik kritikk alvorlig. Straks jeg hadde fått brevet i hende, tok jeg derfor for meg nevnte "Ryktebørs". Jeg vil også nevne at jeg kjente denne godt fra før. Den av våre medarbeidere som sto for den har ikke norsk som morsmål så jeg hadde gått igjennom den og gjort noen språklige korrigeringer. Og jeg hadde vel en opplevelse av at det ikke er så lett å være morsom på et språk man ikke helt tilfulle behersker. Men jeg opplevde ikke noe i nærheten av det innsenderen har gjort. Den var for lang var min innvending, men vanskelig å kutte i. I lys av innsenderens opplevelser, har jeg godt igjennom artikkelen 2 ganger til. - Og jeg må beklage at vi ikke har noe å beklage. Artikkelen har riktignok en lang og kanskje unødvendig pratende innledning. Den spenner over alt fra de vageste og usikre

fortsettes.side 50

12. Mossemessa 1996

26. - 29. september

Moss og Omegn Geologiforening
1976-1996

Nærmere informasjon om Mossemessa 1996 får du hos:

For more info:

Moss og Omegn Geologiforening
Postboks 284
N-1502 Moss
Norge

Steinhaugen ANS
Postboks 5097
N-1503 Moss
Norge
Tlf. 69 25 19 63

Påmelding (senest 1. aug.) og bordbestilling/Order:

Du kan være med to eller fire dager.

You can stay two or four days.

Påmelding senest 1.august 1996

Minimum plass 2 meter - *No less than 2 m*

Lørdag/søndag *Saturday-sunday*m bord/table a kr 200,-

Torsdag/søndag *Thursday-sunday*m bord/table a kr 300,-

Navn/Company/Name :

Adresse.....

Postnr.:.....

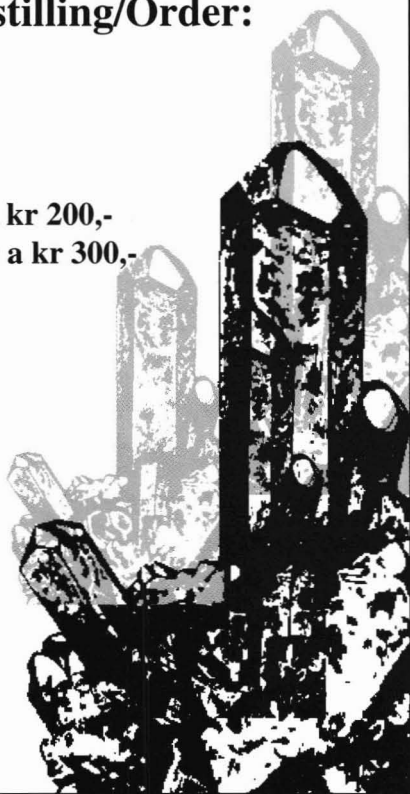
Sted/.....

Land/Country:.....

Telefon/Phone:.....Telefax:.....

Seminarer/foredrag
messefest lørdag

Arrangeres i samarbeid med NAGS

Nytt fra foreningene

Ny forening

Vest Finnmark Geologiforening

*NORGES NORDLIGSTE GEOLOGI-
FORENING (TILKNYTTET NAGS)
HAR SETT DAGENS LYS*

Det stiftende møtet

VestFinnmark Geologiforening ble stiftet på et møte søndag d. 12/11 95. Møtet ble avholdt på Høgskolen i Finnmark (i Alta) og det møtte ialt 21 personer. Det var ingen tvil om at behovet for og lysten til en geologiforening var tilstede. Vi ble rask enige om vedtekter og fikk valgt både styre og varamedlemmer. En ny epoke kunne starte !

Styret

Vi hadde det første styremøtet d. 22/11. Her ble vi enige om arbeidsfordelingen i styret og snakket om hva vi ville med foreningen. Det ble til både jordnære ønsker og høytflyvende vyer i den anledning.

Det ble på det stiftende møtet bestemt at vi skulle bli medlem i NAGS - og det satte styret selvfølgelig i gang med. Det var dog ikke helt enkelt - Han Ellingsen er visst en ganske opptatt mann, så det tok en stund før vi fikk tak i han og fikk vite at vi var velkommen i sammenslutningen. Vi gleder oss til å se hva dette vil føre med seg. Håper i alle fall at vi kan sette Nord Norge og Finnmark spesielt på kartet.

Medlemmene

Medlemsmassen i foreningen er i seg selv et spennende emne. Vi er nå 36 som har betalt og vi regner med at vi blir mange fler når først tursesongen starter opp.

Vi kommer fra mange forskjellige yrkesgrupper, både kvinner og menn, er med i andre

foreninger (fremtidige samarbeidspartnere ?). Vi kan så mye forskjellig og har ulik erfaring med steinsamling og geologi - dette blir skikkelig spennende. Tenk på alt det vi kan lære av hverandre !!

Vi må jo selvfølgelig også nevne at vi har 3 eksperter - geologer - med i foreningen.

En gruppe vi vil jobbe mot på sikt er ungdommene - de har vi bare en av foreløpig.

Arbeidsgrupper

På første medlemsmøte ble vi enige om å danne to grupper som skal jobbe med henholdsvis å få til et medlemsblad og turer.

Det gikk greit å få folk til å bli med i gruppene - og de er allerede i full gang med å tenke ut turer og det første nummeret av medlemsbladet.

Prinsipper for foreningen

Vi synes at det er meget viktig at vi deler ut arbeidet på flest mulig, slik at ikke noen få gjør alt og sliter seg ut. Vi er så mange som kan så mye og det skal vi dra nytte av.

Vi skal også skaffe oss gode samarbeidspartnere, som for eksempel Turlaget, Museet, Folkeuniversitetet, andre geologiforeninger, Gruveselskap, Natursteinsbrytere og andre.

Vi har også ulike interesser med hensyn til geologi - og det er meningen at det skal være plass til alle og interessant for alle - uansett om man helst vil slipe stein eller se på spennende formasjoner.

Ideer - dette vil vi gjerne få til

Medlemsmøter med ulike tema - dette er vi allerede godt i gang med

Turer - dags- og helgeturer

Steindag på Alta Museum - slik de har fått til i Tromsø

Eget medlemsblad med nyttig informasjon

Egen steinsamling med bergarter og mineraler fra Finnmark

Kurs - feks i «Mineraler og bergarter» og steinsliping

Og mye mye mer

Fremtiden

VestFinmark Geologiforening har tatt mål av seg å dekke hele vestfylket. Vi har solid basis i Alta - siden hovedparten av medlemmene bor her. Men vi vil forsøke å legge forholdene til rette slik at også medlemmene fra Honningsvåg, Kautokeino, Vadsø og mange andre steder får anledning til å være med på både møter og turer.

Hvis du bor i Vest Finnmark og har lyst å bli med i foreningen, ta kontakt med Conny Graumann, 78437339 (privat) eller 78434555 (jobb).

C. Graumann

Trøndelag Amatørgeoslogiske Forening har fått ny logo. Fin, ikke sant?

Proklama
Fra og med 12.01.1996 er ikke lenger Dalane Geologiforening ansvarlig for gjeld som måtte bli stiftet i foreningens navn.

Erik Vigrestad
leder

NORSK STENPRODUKT AS

Produksjon & engros, norsk stein. Cabochoner, kuler, egg, formslip, eks. knivskjefter/dørhandtak, gaveartikler, souvernirer, smykker, råstein.

Import & engros. Sølvsmykker, halvfabrikata, tromlet stein, «Bonzaitrær», steinkjeder, råstein m.m.

Firmagaveavdeling. Gaveartikler, souvernirer, sliping/forming etter oppdrag, produktmerking, sandblåsing, silketrykk, emballasjemerking.

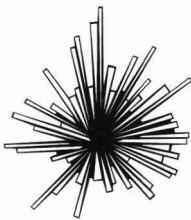
Steinsenter/detaljutsalg – åpent hele året. Ferdigvarer, cabochoner, råstein, steinskiver

Produksjonsomvisning. Grupper etter avtale hele året, daglig omvisning i juli.

Tlf.: 35 04 54 33, Fax.: 35 04 54 66. Sundsmoen, 4860 Treungen

Nytt fra forbundene

REFERAT FRA LANDSMØTE I NAGS 1996

STED: Atlantic Hotell, Sandefjord.
TID: Lørdag 9. og søndag 10. mars. 1996
TIL STEDE: Landsstyre, redaktør og 16 foreninger med tilsammen 22 representanter.

(se vedlagte deltakerliste.)

Sak 1. Godkjenning av innkalling.

Innkallingen ble godkjent.

Sak 2. Godkjenning av dagsorden.

Moss og Omegn Geologiforening påpekt at posten innkomne forslag manglet på dagsor-

den. Posten var ikke ført opp fordi det ikke hadde kommet inn forslag innen fristen som er gitt i vedtektene.

De viste til sitt skriv dat. 23.2.96. hvor det ble påpekt at den NAGS-tilknyttede Mossemessa 1995 og den planlagte NAGS-tilknyttede messa i 1996 ikke var oppført som egne punkt på dagsorden.

Det ble gitt åpning for å tilbakeblikk på Mossemessa 1995 og planlegging av Mossemessa 1996 senere under landsmøte.

Sak 3. Valg av møteleder og referent.

Som møteleder ble valgt Hans Vidar Ellingsen.

Som referent ble valgt Øivind Juul Nilsen.

Sak 4. Landsstyrets årsberetning for 1995.

Formann redegjorde for årsberetningen. Denne ble godkjent.

Vest Finnmark Geologiforening ønskes velkommen som nytt NAGS-medlem.

Sak 5. Godkjenning av regnskap for NAGS og STEIN for 1995.

Kasserer redegjorde for de fremlagte regnskapet.

Overskudd fra Mossemessa 1995 var 1000 kr.

STEIN OG MINERALMESSEN

i

Mo i Rana

avholdes i år 6. 8. og 9. juli

Opplysninger:

Johan Haueng

Adresse: Alternesveien 20, N - 8616 Bolsmo

Telefon: 75 13 33 00

høyere, men fradrag for NAGS portoandel ble gjort ved avregning i stede for at det ble sendt regning på dette.

Regnskapene for NAGS og STEIN e ble godkjent og styret og redaktøren gitt ansvarsfrihet.

Sak 6. Rapport fra Nordisk Stein og Mineralmesse i Kongsvinger 1995.

Nils Hartung redegjorde for messearrangementet. Ca 180 m bord var solgt.

De arrangerende foreningene gjorde en meget bra jobb.

NAGS andel av overskuddet inkl. tombola ble kr. 2.828.- De var ikke fornøyd med dette, men publikum sviktet.

Sak 7. Arrangement av Nordisk Stein og Mineralmesse i 1996

Sigmund Riise ga informasjon om messa i Oppdal 3-4 august 1996.

Forberedelsene er i rute. Folder er trykt. Utgiftene til trykking av denne ble til størstedelen dekket av overskuddet ved «prøvemesse» (håndverksmesse) før jul 1995.

Markedsundersøkelse: Hvor har du hørt om messa? 80%-90% svarte lokalavisa.

Har kontaktet næringslivet for en eventuell messe katalog. Liten respons.

Arrangementer: Turer, foredrag, andre aktiviteter så som kunstmesse o.l.

«Vikingeferd» spill.

Notat fra NSB. 40% rabatt på billetter for messedeltagere på grønne avganger.

Sak 8. Arrangement av Nordisk Stein og Mineralmesse i 1997

Det ble på møtet levert søknad fra Hamar og Gjøvik foreningene. De ønsket å arrangere 1997 års NAGS-messe i Fjellhallen på Gjøvik. Info. om messen i nært samarbeid med OL's etterbruksfond

Søknaden ble enstemmig godkjent.

Sak 9. Medlemsbladet STEIN.

Redaktøren ga en lang redegjørelse for status for bladet STEIN. (Den burde ha vært lengre, red anm.).

Stikkord: Dyrere blad p.g.a. omlegging (annen størrelse)

NAGS-foreningene er landets dårligste betalere!! Dette må tas med tilbake til foreningene.

Sulitjelmafjellene villmark og geologi

Legg turen innom et av Norges mest spennende geologiske områder.

Kombiner fjell og friluftsliv med geologiinteressen gjennom naturstier, besøksgruve og høyfjellsopphold i den Nord-Norske Bergstaden Sulitjelma.

Rimelig opphold sentralt i området.

Familierabatt. Skriv eller ring til:

SULITJELMA WILDLIFE and ADVENTURE

POSTBOKS 59, 8230 SULITJELMA. TELEFON: 756 40 147

Setesdal MINERAL PARK

GEOLOGI- og HAGEDAGER 8. OG 9. JUNI 1996

Setesdal Mineral Park,
N-4670 HORNNES
Tlf. 37 93 13 10
Kontor- og bestillingstelefon
Tlf. 38 19 85 33 Fax 38 19 90 10

Utstilling med stener og krystalliserede mineraler fra hele verden.
Salg av smykker og mineraler.
Kafeteria, kano og båtutleie.
Godt fiske.

Vi vil ønske velkommen deltakere og interesserte til mineralmessen.

Ingen standleie, og eventuelt utstyr må selv taes med. Jeg har noen bord.

Lørdag 8. juni vil rektor professor Lucy Smith avduke en bauta over mineralsamleren Olaus Thortveit fra Iveland. Han fikk som kjent et mineral oppkalt etter seg, Thortveittitt, og fikk også Kongens gull på oppfordring fra Universitetet i Oslo.

Ifjor hadde vi et godt publikum og i år ventes enda flere.

Påmelding snarest.

Velkommen!

Annonseinntektene kunne vært vesentlig høyere med hjelp fra de lokale foreningene. Hvilke muligheter har foreningene i sitt nærområde for å skaffe annonsører. Behov for mer lokalt stoff. Foreningsturer m/bilder o.s.v.

Bruk ikke telefonen ved bestilling.!!

Sak 10. Reisefordelingsfondet.

Forslag til statutter for reisefordelingsfondet (tidligere utsendt) ble diskutert.

Det utsendte forslag ble vedtatt med følgende endringer:

Det foreslåtte pkt. 5 sløyfes og erstattes med: Foreninger kan søke om reiseforskudd fra reisefordelingsfondet. Oppgjør skjer etter reiseregning.

Nye statutter sendes foreningene.

Sak 11. Kontingent. Ingen endring.

Sak 12. Valg.

Følgende var på valg: Leder: Hans Vidar Ellingsen-Sekretær : Bjørn Holt-Redaktør STEIN-Geir Wiik-Revisor: Anne Thorvaldsen-Valgkomite: Niels J. Abildgaard.

Stockholms Internationella STEN- & SMYCKESMÄSSA

Eriksdalshallen

Stockholm

8 - 9 juni 1996

Två stora hallar

Amatörhylla

I år även levande verkstad

Arrangör:

GEMSTONES SCANDINAVIA AB

Box 45410, S-104 03 Stockholm

Tel/Fax 08 - 590 704 03 eller 08 - 21 25 54

i samverkan med

Stockholms Amatörgeologiska Sällskap
(SAGS)

Valgkomiteens innstilling:

Leder: Hans Vidar Ellingsen gjenvelges for 2 år.

Sekretær: Øivind Juul Nilsen, ny, velges for 2 år.
(frigjør kasserjobben 1 år)

Kasserer: Niels J. Abildgaard, ny, velges for 1 år.

Redaktør STEIN. Geir Wiik, gjenvelges for 1 år.

Revisor: Anne Thorvaldsen, gjenvelges for 1 år.

Valgkomite: Astrid Haugen ny, velges for 2 år.

Valgkomiteens forslag ble enstemmig vedtatt.

Det offisielle landsmøte ble avsluttet.

Sosial del: Før middag ble det vist videoer fra
Oppdal og Mossemessa 1995.

Søndag den 10. mars..

Mossemessa 1995:

Roar Kure fortalte om Mossemessa 1995. Messa
ble avholdt over 4 dager,

torsdag til søndag. Litt om respons, deltagelse og
økonomisk resultat. Ca. 500 m

bord var solgt og det var 4107 betalende publi-
kummere.

Det ble avholdt barneaktiviteter, tombola, slipe-
informasjon og auksjon.

Ga også tilbakemelding til NAGS-styret om man-
glende deltagelse i forbindelse med

NAGS-symposiet. Kritikken var berettiget og
NAGS-styret lovet å skjerpe seg.

Mossemessa 1996:

Egil Jensen orienterte om opplegget for 1996 års
Mossemesse. Forsatt over 4 dager.

Geologisk Museums venner stiller med 8 fore-
dragsholdere. For dette får de kr. 10.000.-

samt 50% av inngangspengene til foredra-
gene. NAGS får 25% av inngangspengene til foredra-
gene ved å stille med billettører, samt en avtalt

andel av overskuddet ved messa.

Budsjett med inntektsramme på kr. 168.000.- og
utgiftsramme på 137.000.-

Budsjett tilsier at GMV får kr. 16.000.- og NAGS
kr. 9.200.-

Gratis byttebord finnes. Likeledes får hver foren-
ing 2 m gratisbord

Dataprogrammer:

Hans Jørgen Berg oppdatere deltagerne med hva
som finnes på markedet av nye programmer for

steinsamlere. Han knyttet seg også opp til Internet
og demonstrerte noe av det som var mulig å få

fram her. Et hav av muligheter som i stor grad vil
kunne gå ut over nattesøvnen til en steinfrelst

person.

Takk til Hans Jørgen for en fin demonstrasjon.

Øivind Juul Nilsen, referent

Kile
MINERALSENTER
NORSKE MINERALER - NORWEGIAN MINERALS

Alv Olav Ropstad

Telefon: 38 15 35 77

Telefax: 38 15 35 77

Mobil: 94 12 68 35

N - 4653 Hægland

TANKER OM MIN OG MINE LIDELSESFELLERS LIDENSKAP

Jeg tenker på samling av mineraler, krystaller og stein. Det er naturlig for meg, for det er nemlig min store lidenskap, men, ærlig talt, i den siste tiden har jeg av og til fått en litt ekkel smak i munnen når jeg tenker på dette. Hvorfor? Tja, si det. Det er som om jeg ikke helt kan definere det men jeg tror det kommer av at jeg av og til møter individer eller mennesker, (for det er de jo tross alt) som er blitt så store i egne øyne att de ikke lenger menger seg med rene amatører. Jeg kaller dem «De Andre». Og hvem er så de? Tja, de peker seg jo ut etterhvert, de er jo tross alt ikke så vanskelige å oppdage. De har nemlig en stor stygg ting til felles - en felles leder som kalles Mammon - en stygg dævel når man får den i seg, sies det. Og den sitter vist bedre fast enn noen som helst form for Singapore-Influenza.

Er virkelig pengebegjæret blitt så stort att når man har noe fint man vil selge - henvender man seg til De Store kommersielle interesser, istedenfor til de man før kalte for kamerater, for bytting eller salg? Eller inviterer man alle store internasjonale krefter til en såkalt «gathering» for å holde auksjon, for på den måten å presse prisene høyest mulig før man kasserer inn en

høyst tvilsom profitt - etisk sett? Jeg tror dette er typisk for «De Andre». Penger er nemlig noe man må ha for og leve, og den som har mye fra før vil mer en gjerne ha mer. Uansett moral eller etikk.

Derfor vil jeg komme med en advarsel til alle amatører. Hvis du mot formodning skulle finne noe fint - hold det for deg selv, for du får aldri vite om noen fine forekomster fra «De Andre». Det eneste du får vite om er noen stakkars utarmede forekomster, hvor, hvis du er heldig, finner noen skall av ett eller annet udefinerbart mineral. Det «De Andre» kaller GRUMS. «De Andre», de har nemlig for lenge siden bestemt seg for ikke å si noe om de fine forekomstene, de vil ikke dele med andre da de tjener store penger på dette, penger som forøvrig aldri blir skrevet opp i Det Store Årsoppgjøret - På Ære Og Samvittighet. Apropos samvittighet - det finnes vel ikke lenger, i hvertfall ikke hos «De Andre» og ære har de vel aldrig hørt om. En kort episode fra Hardangervidda vitner om dette: Ett medlem av klanen spionerte på noen kamerater, når de tok en liten pause, så tok han det han kunne få med seg, av andres ting - møysommelig arbeidet frem i ærlig svette. Samvittighet? Hvor hen da?

Har du som amatør noengang fått opplysninger fra de "andre" som har ført til at du har funnet skikkelig fin-fine eksemplarer? I så tilfelle er du meget heldig, men samtidig ett meget sjeldent tilfelle. Beklager men da er du en av de få. Kanskje det var en glipp at du fikk vite noe? Kanskje en forsnakket seg - da man skrøt av hva man hadde, for i "de andres" øyne er det bare de som har det fineste. Og hvordan defineres det fineste? Kroneverdi? Kroner pr.

NORSK STEINSENTER

STRANDGATEN, 4950 RISØR. TLF. 37 15 00 96 FAX. 37 15 20 22

SMYKKEFATNINGER EKTE
OG UEKTE
CABOCHONER OG TROMLET
STEIN I MANGE TYPER OG
STØRRELSER
FERDIGE SMYKKER
GAVEARTIKLER
KLEBERSTEINSARTIKLER
ETC, ETC.
ENGROS

VI SENDER
OVER HELE LANDET

STEINSLIPERUTSTYR
GEOLOGIVERKTØY
UV-LAMPER
FOLDEESKER
VERKTØY
RÅSTEIN
BØKER
TROMLEMASKINER
ETC, ETC,
DETALJ

kilo? Dollar pr. Glans. Mark pr. estetisk stuff?
Finnes det andre definisjoner?

Jeg tror det, for "de andre" har nemlig gleden av å finne det de finner, ikke nødvendigvis det beste eksemplaret, men kombinasjonen av det å få til å gå fritt i skog og mark, lete, finne noe og selv like det man ser. Uten å tenke på store kroner, D-mark og dollar. En amatør er ingen støvsuger, gjør ikke rent bord, men tenker på andre, som muligens kommer etter på samme sti.

Hvordan beskrive "de andre"?

Man kan egentlig ikke ta feil når man møter en av dem, man må bare ha visse stikkords-referanser, her er noen:

Kynisk profitør, sier det er billig, men selger til blodpris.

Rødmer aldri når prisen nevnes.

Gjør ofte ulovlige og umoralske ting, grunnet at man ikke ser forskjell på riktig og galt.

Respekterer aldri lover og bestemmelser.

Føler ikke skyldfølelse og eier ikke skam.

Har ikke samvittighet og angret aldri.

Vet ikke hva forretningsmessig kotyme er. Selger alltid svart og tjener store penger.

Unnskylder seg med å si att det bare er misunnelse.

Utnytter amatører og gir ingenting tilbake.

Låner saker som aldri returneres, uheldigvis mistet og erstatter aldri noe som helst.

Tar aldri ett tak for andre, kritiserer, men gjør ikke selv noe konstruktivt.

Er aldri med på dugnad, kommer alltid med forslag han aldri gjør noe med, ikke vil gjøre noe med, OK - bare hvis andre gjør det.

Fører viskende samtaler med likesinnede.

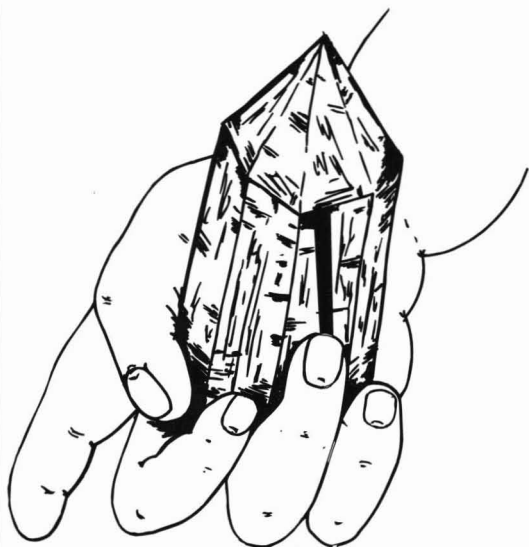
Inviterer aldri noen utenfor klanen med på tur.

Prøver alltid å latterliggjøre den de føler seg underlegne ovenfor.

Sprer gjerne usanne rykter om andre, starter intriger og prøver å så uvennskap mellom gode venner.

Skryter alltid av alt det fine de og om hvor flink man er på alle felter - spesielt det som er "in".

Skal alltid imponere nykommere, bruser med

KRYSTALLER OG STEINER

FOR SAMLING, SLIPING
OG HEALING

Ring oss på tlf. 69 25 19 63
og vi sender prisliste.

Eller besøk oss i Storgt. 15 i Moss.

Vi har vanlige åpningstider,
men tar gjerne imot grupper på
kveldstid eller helger

STEINHAUGEN

Postadresse: Postboks 5097, 1503 Moss

fjørene, spesielt til det motsatte kjønn. Hevder seg overfor personer i "nøkkelstillinger".

Nytter aldri personlige kontakter til nytte for fellesskapet.

Kort sagt - grei kar?

Kanskje man ved hjelp av overstående kan klare å styre klar av det edderkoppnettet "de andre" til stadighet elsker å spinne. Nå finnes det visst edderkopper som dreper sine egne, så det skulle ikke forbause meg om det er tilfellet her også. - Man kan jo håpe.

Vil pengebegjæret ta over slik at det stadig blir flere av "de andre" eller er det fremdeles

plass til enfoldige amatør-samlere. De som har gleden i behold.

Hva med nybegynneren? Hven skal ta seg av rekrutteringen til vår litt spesielle hobby. Vår hobby er meget sårbar, på mange måter. Blir det for mange av de jeg har beskrevet får vi et slett rykte og får et dårlig utgangspunkt for mineral-samling. Hvem skal utgjøre foreningene? Det må være amatørerne for det blir ingen foreninger uten aktive amatører. Lykke til. Jeg håper og er optimist på amatørernes vegne.

Ærbødigst, Sverre E. Knudsen

Redaksjonelt

STEIN beklager sein levering av denne utgaven. Vi synes det er leit.

Alle de uhell som kan inntreffe i en bladproduksjon har rammet oss. Noen må vi ta på egen kappe, men sammenbruddet i datasystemet vårt var ikke forutsigbart, og vi hadde fulgt alle de forholdsregler som er anbefalt.

Noe positivt kom ut av dette, vi har fått mange tilbakemeldinger om at vi har vært savnet.

Takk for det! (17/4-1996)

red.

Göteborg
13 - 14 April

Stockholm
8 - 9 Juni

**Mässorna '96 i startgropar står,
dessa vi ställer ut på även i år:
För det är ju säkert där vi träffas får
om Du inte till oss i Linköping när.**

Kopparberg
15 - 16 Juni

Strömsbruk
29 - 30 Juni

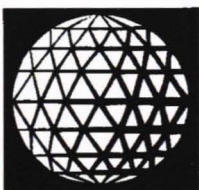
Långban
3 - 4 Augusti

Västerås
5 - 6 Oktober

**Vissa varor ut från borden kommer fort att gå,
det är svårt att riktigt vilka kunna förutspå,
ej heller kan vi hela vårt utbud med oss få.
Så är det något särskilt Du vill ha, tänk då på ...**

Hallstahammar
November

**... att slår Du en signal eller skickar en fax
har vi med just Dina varor när det är dax!**

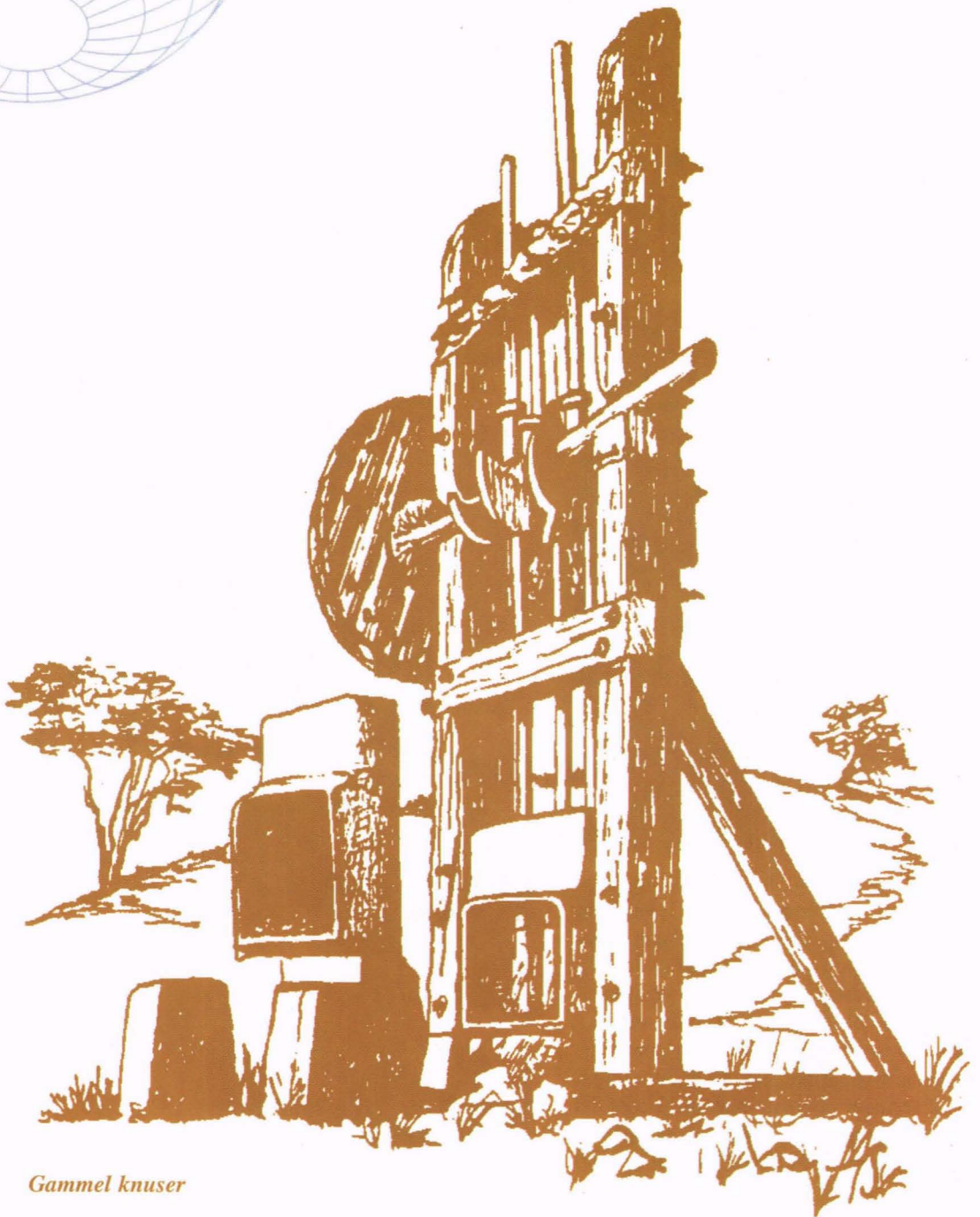

RUBÉCO
STEN & MINERAL HB

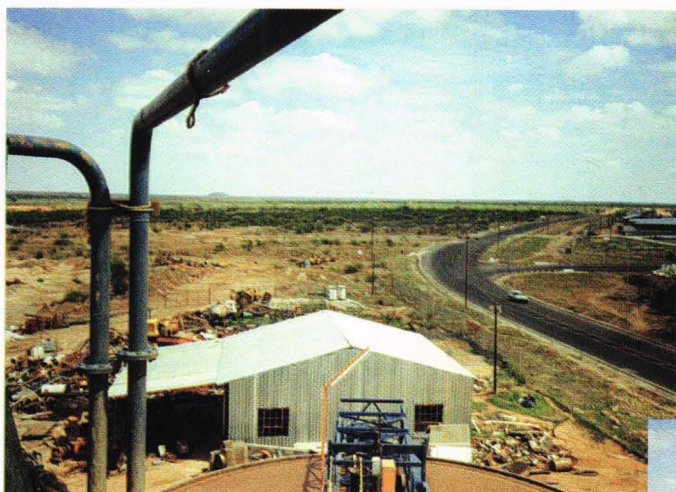
Tel 013 - 14 07 50 Fax 013 - 13 25 11

Runa och Berth

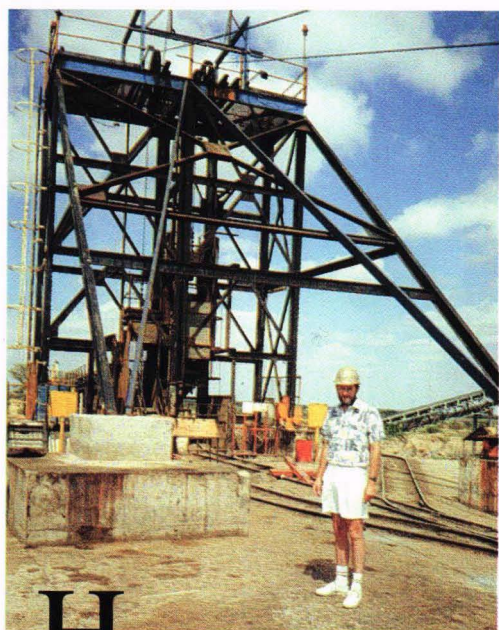
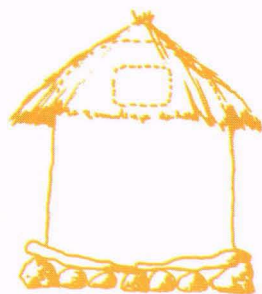
Monarch Mine, Francistown, Botswana

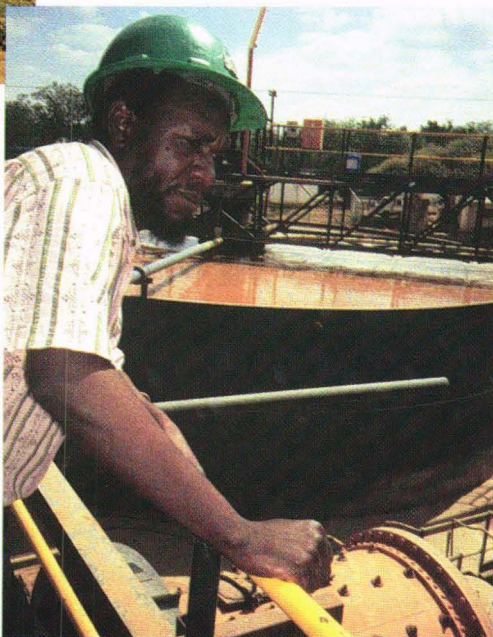
Gammel knuser

avtale med daglig leder for den eneste operative gullgruven i området rundt Francistown. Avtalen ble gjort for 14 dager siden og her sitter jeg , - på en benk og nyter morgensola, nyter, - mens det er tid, for om en times tid vil de vanlige 30- 35 gradene i skyggen være på plass.

Oppe til høyre: Gammelt lager

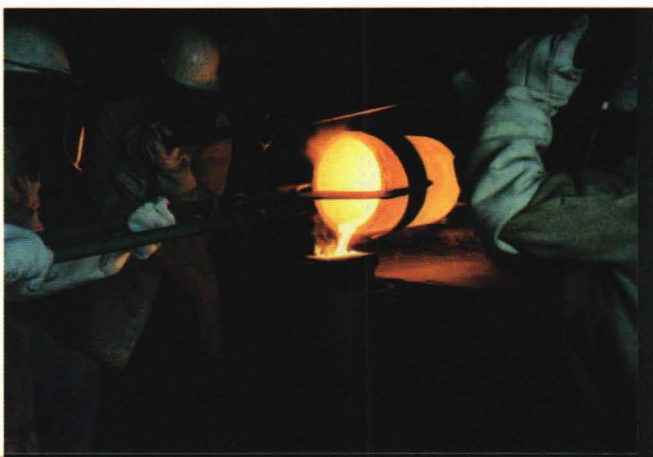
Her er nok av muligheter om man er interessert i gamle gullgruver. I distriktet finnes det mer enn 200 av dette slaget. Ikke bare gull forresten i det 3 milliarder år gamle godt nedslitte fjellet, et enormt peneplan med en del yngre granittvorter som rager opp over halvørkenen. Dette tørre savannelandskapet har gjennomgått mange mineraliseringer noe som har medført at det også har blitt grunnlag for gruvedrift på andre mineraler som kobber, kyanitt og asbest.

Men nå, - 2. nyttårsdag og jeg har en

Heisinnretninger, tårn, betongkonstruksjoner og alle slag gull frambringende innretninger.

Men stille, - svært stille til å være en gruve i drift. Og Russel Cook, - han dukker ikke opp. Mannen i vakta kan bidra med opplysninger som kan forklare stillhetens mysterium. I Botswana er 1. 2. og 3. nyttårsdager helligdager. En anstendig måte å starte nyåret på synes jeg, vi har noe å lære, SIDA/NORAD burde ta med seg det hjem. En rask telefon avklarte at the boss dessverre hadde oversett at han hadde en avtale

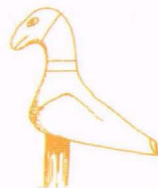
på angjeldende helligdagstidspunkt, - men om en halv time ville han materialisere seg ved "the plant". Denne halvtimen ble brukt til i samtale med vaktene å fastslå følgende:

*Til høyre:
Fugl i leire
fra
Vukweruinen*

Monarch Mine er en av de eldste, i nyere tid har den vært i drift siden 1880. Denne gruva er også den største gruva i området. I en rapport fra 1897 heter det; "Monarch Mine er utstyrt med 30 knusere og har allerede 12 000 tonn malm som har gitt 4 000 uncer med gull. ... et stort cyanidanlegg som kan behandle 5 000 tonn i måneden er under anlegg." Gruva var i drift dag og natt bortsett fra en halv time da kvikksølvprosessen ble rengjort.
(Det vil si innsamling av gull).

I 1980 ble det startet ny drift i Monarch Mine En tar sikte på å drive gruvene samt å ta vare på å ta vare på gullet i de store berg-hallene.

Og Mr. Cook kom og var en svært hyggelig kar som på det mest "britiske" beklaget at jeg hadde måttet vente. Jeg på min side sa på mest "norske" at det spilte overhodet ingen rolle, det hadde bare vært godt å sitte å prøve å kjenne lukten av gull.

Løpet av de 2-3 timene det tok å bli vist rundt på området, fikk vi en innføring i hvordan en gullgruve blir drevet. På grunn av helligdagen var det ikke mulig å komme ned i gruva, men vi så alt det andre. Teknikken som er knyttet til all denne fysikken og kjemien som skal til for å produsere de vakre og tunge gullbarrene. Siden vi ikke samler mikro skulle vi så gjerne ha hatt noen slike hjemme i skapet. Prosessen er tidkrevende, komplisert og omfattende. Knusere, oppredning, kjemikalier, blandekar og skillekar, rensekar og agitasjonskar og tilsetning av kull stasjon, det gikk litt i surr etterhvert. Vil man holde tråden så er skissen av prosessen nederst på siden god å ha. Råmateriale er malmen som kommer fra de vertikaltstående kvartsårene i grunnfjellet

Rekonstruksjon, Vukwe

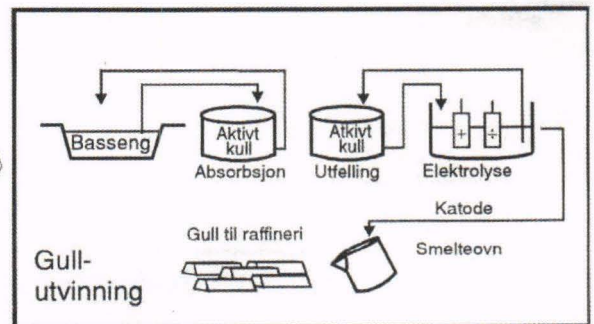
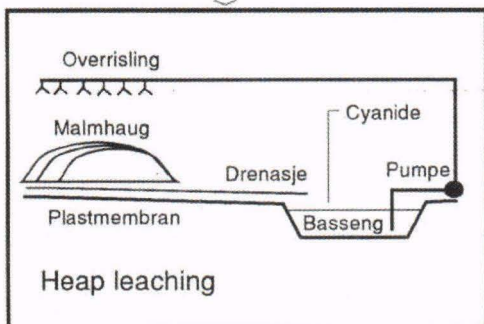
tilstrekkelig med 1 - 2 gram gull pr. tonn malm. Rimelig arbeidskraft (les: Lave lønninger) er forklaringen på dette.

Litt (gruve)historikk fikk vi også med oss underveis. Man vet lite om området tidligste historie, men regner med at det har vært bebodd i de siste 80 000 år. Fra tidlig steinalder omkring 11 000 til ca. 600 e. Kr. er det funnet småredskaper av forskjellig slag. Veggmalerier i grotter vitner om at jegerne og samlerne hadde et godt liv ved og omkring elvene i distriktet.

Jernalderen startet med at jordbrukere rykket inn i området fra nord. En regner med at dette hadde sammenheng med Bantuekspansjonen som startet i det sentrale Vest-Afrika på denne tiden. Et tjuetalls boplasser fra denne perioden er kartlagt og gravet ut. Omkring år 1000 har det vært en ny innvandring til området. Blandingskulturen som oppsto kalles Leopards Kopje etter stilen som ble brukt på pottemakerarbeidet. Starten på gullgruvevirksomheten i området skjedde på denne tiden og det er grunn til å anta at en vesentlig del av velstanden baserte seg på handel med dette edle metallet.

samt fra de store berghallene. Selskapet som nå driver Monarch Mine har også planer om i nær framtid å gjenåpne et par andre gamle gruver i området. Her på disse kanter er det

Områdets mineralrikdom var også en årsak til at det ble en del av Zimbabwestaten (Great Zimbabwe) fra 1250 - 1450. Etter den tid og helt fram til 1830 ble det nåværende Francistownområdet styrt fra Khami og seinere Dananombe ved Bulawayo. (Se STEIN nr.2/95 s.96). Handel med gull mot portugisere og arabere var i hele denne perioden en sikker inntektskilde. Europeisk

*First Street
i 1890-åra*

Vi kom ikke ned i gruva slik at vi kunne ta kvartsgangene nærmere i øyesyn, og vi var heller ikke stand til å se gullet i den malmen som lå til knusning. Slik er det med dette gullet. Men som det framgår av illustrasjonene fikk vi se hele prosessen fram til gullbarrer. Og de var akkurat så blanke og tunge som vi trodde på forhånd.

Tenk en melkekartong (1dm³)full av gull ville ha veid omlag 20 kg og vært verdt 1,8 millioner kr. Det kunne ha vært noe å satt på frokostbordet, bare som en spøk selvfølgelig.

Men man spøker vel ikke med gull, eller hva skal man si til 3,8 kg/ tonn som man har funnet i Romsdal?

*Kilder:
Catrien van Waarden, Places of Historic
and other Interest in and around
Francistown (tegninger er hentet fra denne
boka)*

invasjon kom etter Zuluinvasjonen på 1820-tallet, men noe tyngde ble det ikke før i 1867. Da startet et klassisk gullrush ved Tati-elva, faktisk det første "hvite" gullrushet i det sørlige Afrika. Men man skal ha klart for seg at av de 200 gullgruvene i området er det bare en som ikke hadde vært i drift før hvite innvandrere og eventyrere dukket opp på scenen. Med pumper som gjorde at man kunne gå dypere og knusere som gjorde det hele mer effektivt.

Log med at Monarch Mine nå er i drift, kan man fastslå at området har en uavbrutt gullgruvehistorie på 1000 år. En **gylden** tradisjon.

Kongsbergmessa 1996

i Smeltehytta - Norsk Bergverksmuseum

lørdag 31. august og søndag 1. september

Spesialmesse for kjøp, salg og bytte av

Nordiske mineraler

klokka 10 - 16 begge dager

Entre: Voksne kr. 15,-/barn gratis

kaffeteria

Utstillere har adgang fra klokka 8 begge dager Bordleie (1,5m) kr. 150,-
(Kun et bord pr. utstillert). Innmelding til Kongsberg og Omegn
Geologiforening

adr.: Postboks 247, N-3601 Kongsberg

Tidligere utgaver av NAGS-nytt/STEIN

Nr. 1/1980 - 4/1987 kr. 15,- pr. stk. Alle 32 utgivelser, kr. 450,-

Nr. 1-4/1988 - 4/1994 kr. 25,- pr. stk. Alle 25 utgivelser, kr. 600,-

Komplett 45 utgivelser, nr. 1 1980 - nr. 4 1994, kr. 1025,-

Årgang 1995: kr.35,- pr. stk. Komplett kr. 130,-

I tillegg kommer porto + oppkravsgebyr.

Bestilling sendes; STEIN, 2740 Roa (NB! Ikke telefonbestilling)

Navn:.....

Adresse:.....

Postnummer.....Sted.....

Bestiller:

STEIN kan ikke garantere at alle utgaver finnes på lager

Au-da!

Stein og ustein i dagligskrift

Frem fra glemselen:
Borgerskapet løfter tunge steiner for så å slippe dem på egne føtter

Mao Tse-Tung, formann

Nytt medlem?

Kongens svoger steinrik på papirpenge

Men nå har de fått geologiforening! (side 6)

Skjult - som vanlig

SVALBARD

Gulljakt

LONDON: En gruppe britiske forskere under ledelse av geologen Steve Staley drar om noen måneder til Svalbard for å lete etter gull. Staley hevder at Svalbard skjuler store forekomster av gull. -

Prøve på høyt nivå

Prøvesteiner for presidenter

■ Dayton-prosessen går videre, for-

Inntet nytt

Steinløfting er en gammel idrett

Det var interessant å lese om steinløfterne i Baskerland i Tor Eige-lands artikkel «Idrettens muskelmenn» (A-Magasinet nummer fire, 27. januar 1990). Steinløfting har også vært en populær idrett her i landet, særlig ut-

Slipp dem inn

- Når vi forsøker å hanskkes med det viktigste sikkerhetspolitiske problem som Europa har stått overfor siden annen verdenskrig, ønsker vi å ha Russland på vår side inne i sirkelen. Vi ønsker ikke at russerne skal stå utenfor og kaste stein på oss, sa Perry

Om natten, grovt mot drosjer

HØYESTERETT

Fengsel for steinkaster

Seks måneders fengsel, halvparten betinget, ble straffen for en 30 år gammel mann som er dømt for å ha kastet stein mot drosjer i Stavanger. Høyesterett skjerper straffen etter at Stavanger byrett dømte mannen til 240 timer samfunnstjeneste. Mannen ble dømt for grovt skadeverk etter at han flere ganger på nattetid kastet stein mot drosjer mens de var i fart. Ved tre anledninger ble frontruten knust eller skadet.

(NTB)

Crokoittjakke?

Steintøff og farvesprakende Oslo-møte

Steinhelten

Stoppet med stein
Det var en av Arbeiderbladets medarbeidere og en annen forbi passerende som klarte å stoppe mannen og dermed trolig reddet livet til kvinnen. Den ene av gårdsdagens helter, plukket opp en stor stein og kastet den hardt i ryggen på gjerningsmannen. Dette førte til at han overga seg.

Hva var klokka?

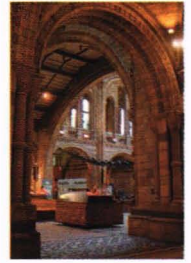
STUPE PÅ STEIN

En voksen mann skar seg opp i den ene foten etter å ha stupt rett på en stein ved Huk i går. Mannen var i ferd med å hoppe fra en brygge da han midt i svevet ombestemte seg fordi han oppdaget at han fortsatt hadde armbandsuret på, forteller livredder Sjurud Brattetveit.

Steinball

det siste. Han har jo ikke sett meg. Jeg selv mener jeg har spilt steinbra på trening og scoret drøsevis med mål. Sist helg scoret jeg også to mål i storhallkampene, sier Mini. - Nå

I kjeller og på loft i the NATURAL HISTORY MUSEUM

Stort, mektig, - et kunnskapens tempel, den ærverdige og ruvende hovedbygningen ved det Naturhistoriske Museet. Det er stort å se til, men dimensjonene trer først klart fram når man kommer innenfor.

Forbi noen vakre søyler ved inngangspartiet og så er man inne i den store hallen.

Dinosaurskelettet som er plassert sentralt i hallen dominerer slett ikke. Det sier noe om rommets dimensjoner. Og går man trappen opp til galeriene vil man kunne se ned på denne enorme modellen som forøvrig er i full størrelse.

Og som seg hør og bør på et slikt sted, alt er i stein, - gulv, vegger, takvelvninger. Steinarkitekturen er også forsett med de fineste

kunstverk i form av utsmykninger i steinen. Interesserte i steinarbeider og arkitektur bør sette av en dag til et studium. (Litteratur om bygningen er tilgjengelig.)

Denne bygningen inntar deg mer enn du inntar huset. Åpent gjestfritt, det vil vise deg hva det er og hva som bor der.

Slik var det også med alle folkene vi kom i kontakt med, - åpne, hjelpsomme og med rette stolte av hvilken fin institusjon dette museet er.

Med smått og stort rommer samlingene ved NATURAL HISTORY MUSEUM hele 67 millioner «stykker». Et svimlende tall som omfatter alt materiale i samlingene. Fra mikroskopiske alger til svære

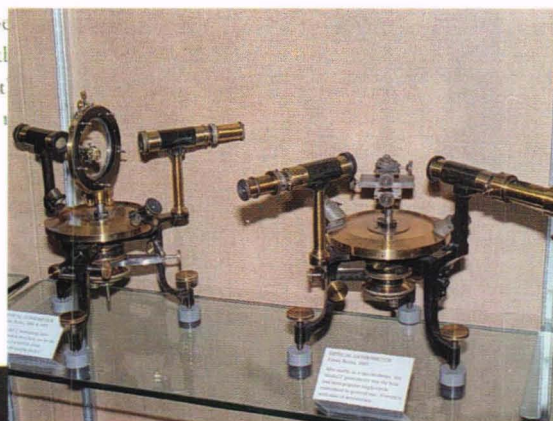
skjelletter av afrikanske pattedyr, - fra meteoritter fra det ytre rom til de britiske øyers blomsterplanter, - fra dinosaurfossiler til biller samlet i tropiske regnskoger. Det har dratt på seg, kan man si, i de 200 årene museet har eksistert. Og, - det kommer årlig et tilfang på 300 000 objekter.

HEY'S MINERAL INDEX Til mineralsamlingen som rommer 330 000 objekter, kom det siste år til 1306 nyregistreringer. 300 av dem utgjorde Mathews samlingen som forelå i 4 presentasjonsesker. (foto side 27) Vakkert var det, og generøst av giverne.

NATURAL HISTORY MUSEUM - mineralogi avdelingen har definert sitt mål som:

- Å oppmuntre til og å støtte mineralstein- og meteorittsamling.
- Å fremme kunnskap og forståelse for mineralogi og om mineralogi gjennom grunnforskning og feltundersøkelser.
- Å være landets nasjonale senter for mineralogi og meteoritter.

I kjelleren. Fine gamle presisjonsinstrumenter er rikt representert i utstillingene.

Her goniometere.

A high quality specimen of native silver from the Clackmannan district in Scotland was acquired by the Museum from E Asselborn. This acquisition significantly enhances our collection of minerals of the British Isles.

Fritt reint sølv, se det finnes også i Skotland. Vi visste det ikke, men dette utdraget fra årsmeldinga gir solid belegg for dette.

Adresse til museet:

NHM
Department of Mineralogy
Cromwell Road
London SW7 5BD

*I kjelleren.
Fluoritt med kvartsskorpe.
Sidekant 25 cm, på denne
prakstuffen fra Weardale,
Durham.*

THE
NATUR
HISTO
MUSEU

FLUORITE, twinned crystal with crusts of quartz
Bolton mine, Rookhope, Weardale, Co. Durham

*Chalcopyritt. Store sphenoidale krystaller. Gjennomgående striping viser tydelig tvillingdannelsen
Fra New Kitty Grube, St. Agnes, Cornwall*

*Koppergruve
fra det
19. århundre
Cornwall*

*Gull
Fra Hope's
Nose nær
Torquay*

Fotos

*the Nation
Mu*

ant fra

al History

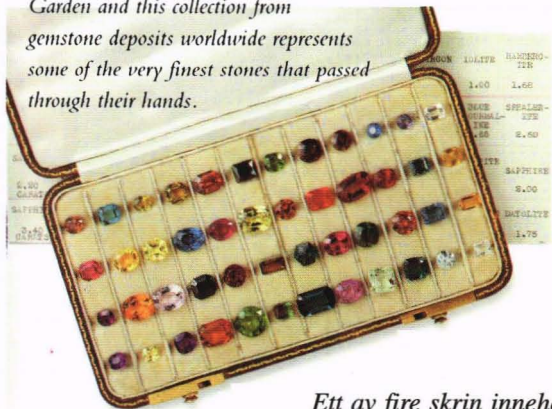
rum

*Bourmonitt
Fra Herodsfoot
Gruve, Liskeard,
Cornwall*

The Mathews collection of over 300 cut gemstones in four presentation cases was given to the Museum in 1992.

C R Mathews and his father before him owned a gemstone company in Hatton Garden and this collection from gemstone deposits worldwide represents some of the very finest stones that passed through their hands.

*Ett av fire skrin inneholdene
Mathews samlingen*

Russelselskapet

har sitt navn etter den dyktige og kjente amatør-mineralogen Sir Arthur Russel (1878-1964).

I The Russel Society finnes plass såvel for begynneren, amatøreren og professoren. Slik har selskapet blitt en viktig møteplass for alle mineralogiinteresserte.

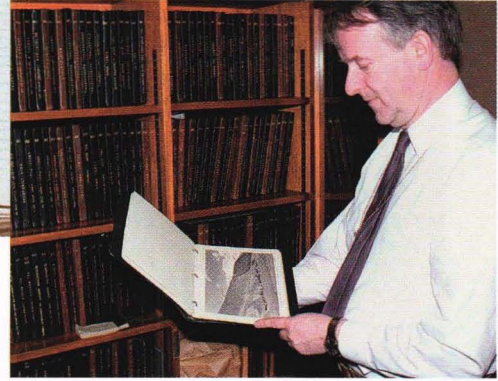
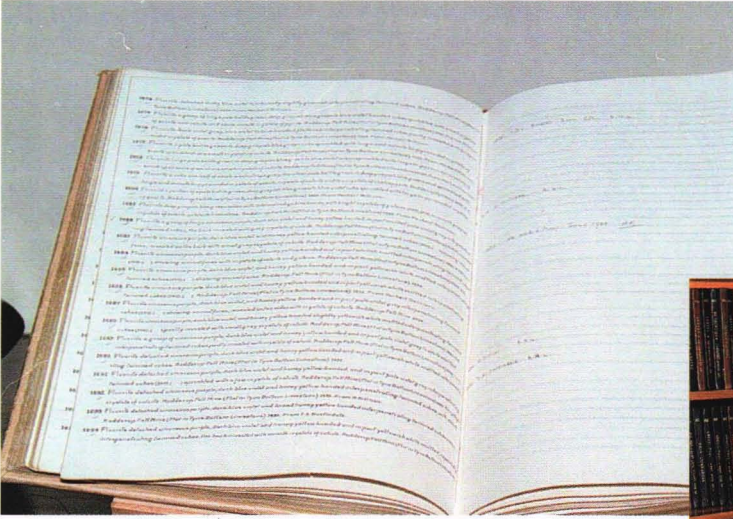
Selskapet har seks lokalavdelinger rundt om i Storbritannia og disse har ofte et nært og fruktbart samarbeid med museer og institusjoner.

De hjelper til med å bygge opp lokale samlinger og tar vare på verdifulle lokaliteter rundt om i landet. De avholder møter, sist vinter 40, ofte med gjesteforelesere, og arrangerer samlerturer i felten, siste sesong over 50. Russelselskapet har også sitt eget medlemsblad.

Russelsamlingen befinner seg i lofts-etasje. Det var en imponerende mineral-samling, men mest inntrykk gjorde det å få ta Russels dagbøker i øyesyn. Rekke på rekke med innbundne skrivebøker, trygt og pietetsfullt oppbevart i glasskap. De må ha vært mer en hundre i tallet. Sirlig ført med vakker, jamn håndskrift og illustrert med Russels egne fotografier av høy kvalitet.

Tynne tustjreker mot forekomstene viste beliggenheten i geografien. Et nøye og tidkrevende arbeid. Man reflekterer uvegerlig over tidsbegrepet og sammenlikner litt med liknende nedtegnelser, gjort i forbifarten på ulike steder rundt forbi i geografien idag, kanskje på bærbar PC som burde tilsi at vi har så mye mer tid til å gjøre godt arbeid!

Russels nedtegnelser har blitt en solid og nyttig dokumentasjon for ettertiden. Et lærestykke til etterfølgelse, ikke bare på dette fagfeltet.

Adresse til the Russel Society:
Mr. P.S. Jackman
116 Gipsy Lane
Kettering
Nortchants
NN16 8UB
England

Tekst og foto: ghw

STEIN retter en takk til Bob Symes, PhD (t.v.) og Andrew Clark, PhD (t.h.) for god mottakelse og utmerket omvisning. Foto fra mineralsalen.

Over og på foregående side: Fra loftet.

Jeg bragte det ikke på bane, men slik jeg forsto det, er det ikke umulig å foreta mineralbytte med museet. Noen hull i samlingen kan utmerket godt tettes med skandinaviske mineraler. Jeg savnet blant annet gode titanmineraler (f.eks. anatas). Ta med en stoff om du skal på til "NHM"!

Mineralutstillingen i Jostedalsbreen Nasjonalparksenter

Omringet av noen av Norges mest dramatiske fjell, rett ved stranden av det idylliske Strynevatnet, finner du Jostedalsbreen Nasjonalparksenter. Jeg følte meg litt liten i forhold til disse høye fjellene med de voldsomt bratte fjellsidene ragende til himmels. Det finnes vel neppe en mer vakkert og passende sted i Norge til å ha et nasjonalparksenter!

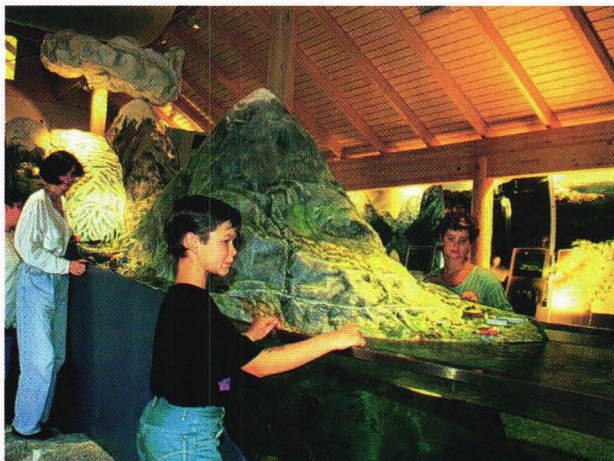
Tekst: Ronald Werner

*Foto: Jostedalsbreen nasjonalparksenter
v/ Anne Kjos-Wenjum*

Som aller første senter opprettet i forbindelse med en nasjonalpark-område, er dette fortsatt et meget ungt prosjekt som stadig blir oppgradert og utvidet. Senteret ble åpnet i 1993 av statsminister Gro Harlem Brundtland.

Senteret er en stiftelse, opprettet av Stryn kommune, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Den Norske Turistforening, Norsk Botanisk Forening, Norges Geotekniske Institutt og Nordfjord Folkemuseum.

Formålet til stiftelsen er å gi bred informasjon om naturen til en videst mulig publikum. Informasjonen skal også

omfatte kulturelle aspekter, slik at lokale forholdene mellom natur og kultur blir forklart. Bortsett fra informasjon, driver senteret også med undervisning og forskning, og har en spennende tilbud av forskjellige muligheter til å oppleve den lokale naturen.

De nyeste utvidelsene av senteret er av største betydning for mineralsamlere. Takket være en heldig kombinasjon av at en av de ansatte har interesse for mineraler og anlegget med en ny tunnel noen få kilometer fra senteret, samt god kontakt med noen norske mineralsamlere, var avgjørelsen om lage en egen utstilling av mineraler fra distriktet ganske nærliggende. Det passet akkurat inn i konseptet med stiftelse og nasjonalparksenteret.

Utstillingen fokuserte i begynnelsen vesentlig på flora og fauna. Geologien i distriktet og særlig klimaendringer gjennom historie var også i fokus, siden denne har vært avgjørende for formgiving av selve landskapet.

Muskovitt, Fjærland

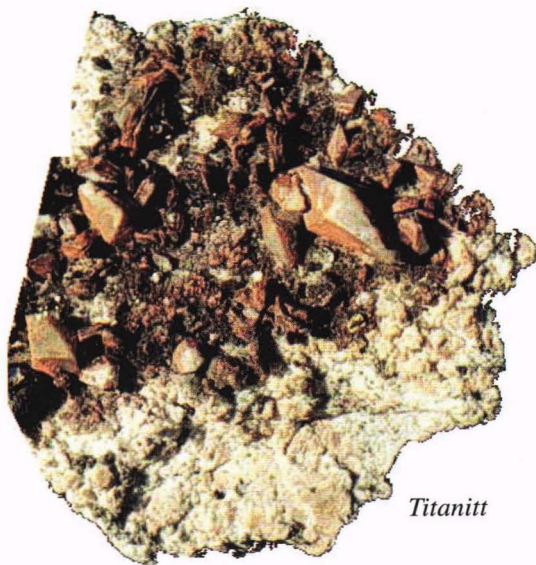
ser. Og da beveger vi oss fra fjell, til bergarter og til slutt til mineraler.

Den geologiske delen av utstillingen tilbyr ikke bare noen monterer med mineraler, men gir en fullstendig oversikt av alle geologiske og mineralogiske aspekter i ord og bilder. Utstillingen er begrenset til mineraler fra Sogn og Fjordane fylke.

For oss, mineralsamlere, er det selvfølgelig mest spennende å få vite hva vi kan se i utstillingen. Utstillingen som er fordelt i tre mer eller mindre separate seksjoner, står i en egne rom i senteret.

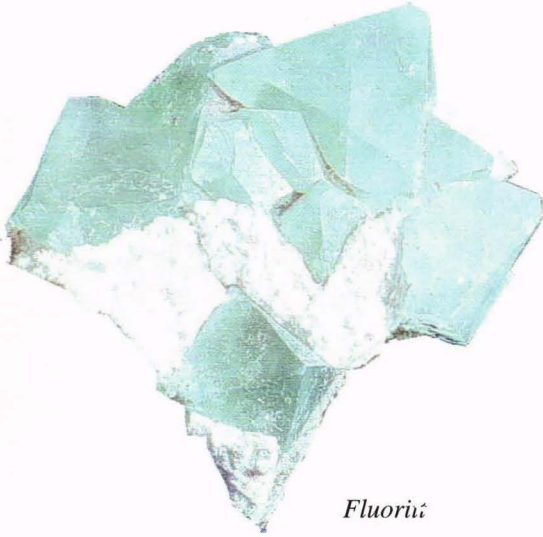
Første seksjon er en monter med en minnesamling viet til Helge Samuelsen. Stoffene i denne monter ble innsamlet av Helge, som ble drept i en bilulykke i 1993. Han var en ung, begeistret og meget dyktig mineralsamler fra Høyanger. På veg til en tur til en av sine mest populære forekomster, ble han påkjørt av en ung bilist, som kjørte i feil fil.

Minnesamlingen omfatter mange flotte kvartsgrupper fra Vikafjellet, - særlig røykkvarts. Også fra Vikafjellet, er en utvalg av mineraler fra talk gruvene, som

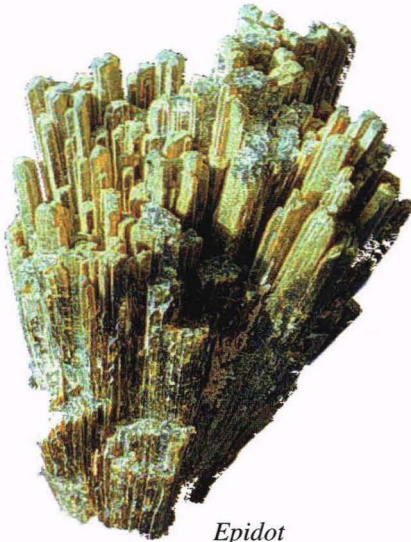
Titanitt

De siste skritt var å se nærmere på de geologiske byggesteiner som ble dannet i løpet av mange hundre millioner år i omfattende geologiske proses-

Fluorit

for eksempel talk, magnesitt, aktinolit og krysotil. Og ellers et spennende utvalg av ulike mineraler fra Høyangerområdet og noen andre forekomster i Sogn og Fjordane.

Epidot

Neste seksjon av utstillingen er en monter med mineraler som ble funnet ved anlegg av Hjelle-tunnelen, bare noen få kilometer øst av senteret. Prøvene ble stort sett samlet inn av ansatte, familie og venner av senteret. Sær-

lig interessante er stuffer av sterk lilla anhydritt, meget farge-sterke oransje kalsitt, store plater av gips, epidot, titanitt, laumontitt og flere til.

For mineralsamlere er det interessant å vite at det fortsatt finnes store steintipper, og at det garantert går an å finne en del av ovennevnte mineraler sjøl.

Tredje seksjon av utstillingen er to monterer med mineraler som Jostedalsskolen Nasjonalparksenter har fått låne av samlere i Sunnfjord Geologi-

Kalkspat

forening. Og dette er noe, som STEIN mener må være et av de fineste eksempler på samarbeid mellom amatørsamlere og et offisielt museum. Vi håper at samarbeidet mellom geologiforeningen og senteret vil fortsette og kanskje utvides.

I de to monterer kan du se en blanding av mineraler fra forskjellige lokaliteter i fylket. Først og fremst må jeg nevne Fjærlandtunnelen, som er representert med noen meget, meget vakre kvarts-grupper. Ellers en kanskje ikke så stor, men unektelig snobbete fluorittstuffer, - med grønne oktaedriske krystaller. Og i tillegg finnes bra stuffer av kalsitt, laumontitt, rutil, epidot osv.

Andre representerte forekomster er Gulen, Hyllestad (kyanitt), Aurland, Naustdal, Vågsøy, Nordfjord og noen få til.

Det finnes også en liten utstilling med tre replikaer av meteoritter som har falt ned i Sogn og Fjordane fylke, komplett med en del informasjon.

Til slutt må jeg nevne at fylkessteinen til Sogn og Fjordane fylke er eklogitt, og selvfølgelig finnes det noen spennende eklogitt-prøver i utstillingen. Du får sjanse til å se kanskje verdens største eklogitterning.

På vegne av STEIN vil jeg si at jeg er meget begeistret over denne utstillingen. Vi håper at et varig samarbeid mellom Sunnfjord geologiforening og senteret skal resultere i en enda større og betydningsfull utstilling. Og vi håper at alle norske samlere får anledning å ta en tur til fagre Stryn for å ta samlingen i øyesyn.

Senteret åpnet for sesongen til påske.

Kvarts

Fosshein Steinsenter **STEINTREFF '96**

blir det frå torsdag 12. september/fredag 13. september til søndag 15. september

Vi følger tradisjon og velkjend opplegg og kan by på:

* 2-3 ulike turar med eigen førar til ulike turmål kvar dag

* 2 kveldar med kåseri/lysbilde om geologi/geografi

* Byttebord i 2. etasje i Steinsenteret. Tak med spennande ting Du har til overs. Vi tillet nå også salg frå amatørar i rimeleg mon

*Reduserte prisar på varene i Steinsenteret

*Presentasjon av nye norske mineralfunn

*Brimi mat til alle måltid

*Planlegg ei trivelig helg med gamle vener, eller møt nye mennesker med same interesser

NB: Om ettermiddagen vil vi ha kortkurs/undervisning om aktuelle emne som: samling avformatisering/rensing/preparering/utstilling av mineralstuffar.

se annonse side 47 for tlf. og adr.

Prisar:

2 dg med heilpensjon (lunch ute): kr. 1060,-

3 dg med heilpensjon (lunch ute): kr. 1440,-

Spesialprisar for heile veka og for barn under 15 år.

Det går også an å leige campinghytte på Nordal (61211010) eller Fossberg (også motell) (61211073). Avgift for steintreffen blir da kr. 150,- pr. pers.

Fossil i Kina

International Cambrian Explosion Symposium i Nanjing, Kina

Text:
Holger-Detlev Buentke
Foto:
Jens Rydell

Mot Kaili formationen

Den 19.4 - 1.5 1995 stod den Kinesiska Vetenskapsakademin och den Kungliga Svenska Vetenskapsakademin för ett mycket lyckat symposium, som lockat nära 50 förväntansfulla vetenskapsmän från 10-talet länder till Nanjing. Den Kambriska explosionen är inte längre bara ett tema för paleontologer världen över, utan många populära artiklar har ökat intresset bland allmänheten.

Chengjiang fossillokal, Undre kambrium

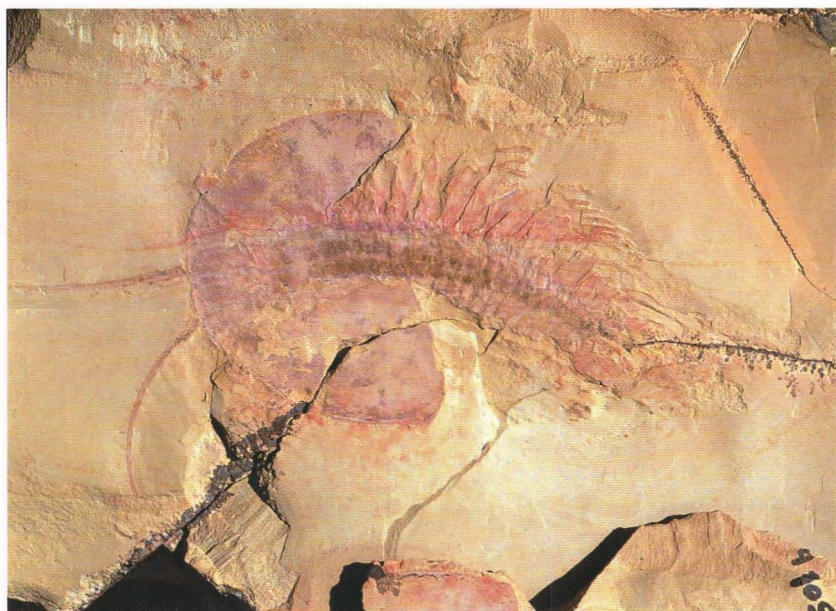
Efter introduktion och hälsningstal av företrädare för Nanjings universitet började Dolf Seilacher med sitt föredrag: The meaning of the Cambrian revolution. Därmed kom han till den viktigaste frågan: Har den kambriska explosionen verkligen ägt rum, dvs kan så många olika djurstammar ha bildats under så kort tid eller är dessa tidigkambriska fossila fynd resultatet av en gynnsam bevarandeprocess? Som

förutsättning för den kambriska explosionen anför han förutom biologiska förändringar också förändringar i klimatet, i atmosfären eller havsvattnet. En annan viktig faktor är bildandet av ett skelett.

Länge var den kring sekelskiftet upptäckta mellankambriska Burgess skiffern den enda lokalen med bevarade mjukdelar. Den blev berömd, sedan dess upptäckare, den amerikanske paleontologen Ch.D. Walcott började beskriva fynden kring 1900. Mycket har redan beskrivits på nytt på grund av tidigare feltolkningar. D. Collins från Royal Ontario Museum i Canada visade diabilder och berättade om hur isolerade delar av den numera ökända «monsterråkan» har gäckat vetenskapen och under tidens gång har blivit beskrivna som delar av kräftdjur, som manet, mask, svamp eller leddjur. Collins visade därefter bilder på nyare fynd av anomalocarider, som ökade förståelsen för denna djurgrupp. L. Ramsköld och P. Ahlberg talade också om anomalocarider, dessa betraktas inte längre som egen grupp utan räknas till arthropoderna.

Många föredrag handlade naturligtvis om Chengjiang,

en fossillokal som upptäcktes så sent som 1984 av den kinesiske geologen Hou Xian-Guang. *Naraoia*, en föregångare till trilobiterna, var det första fossilet med mjukdelar som han upptäckte (bild). Lerstenen i Chengjiang är lätt att preparera och visar stor detaljrikedom. Chen Junyuan fortsatte med att ge en överblick över Chengjiangfaunan och M.

Naraoia, Chengjiang, Undre Kambrium

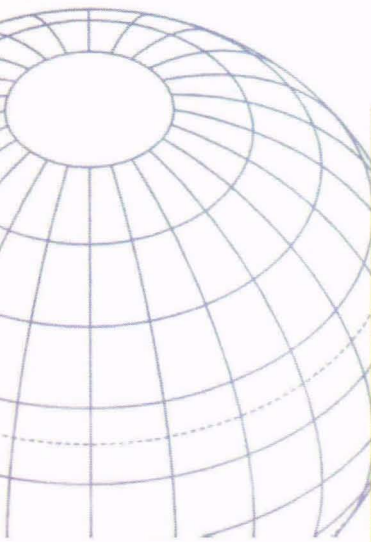
Lindström talade om sedimentationsförhållanden. D. Shu berättade om trilobiter med bevarade mjukdelar, när han preparerade fram dem fortsatte han helt enkelt med att preparera bort delar av själva skalet. G. Edgecombe talade om *Fuxianhuia*, en artropod uppkallad efter en sjö - Fuxian lake - i närheten.

Andra föredrag handlade om megalger - M. Steiner och svampdjur (porifera).

Bland den stora mängden föredrag är ett urval svårt att göra. Chris Nedin berättade om Emu Bay, en tidigkambrisk fauna i södra Australien och J. Yuan om platsen för en av exkursionerna: den mellankambriska Kaili-formationen.

På kvällen umgicks man och diskuterade eller gick till Nanjing Institute of Geology and Paleontology, för att tämligen fritt botanisera bland de världsberömda fossilen från Chengjiang, där vi också tog bilder.

Efter symposiet följde vi med på exkursion till

Sockertoppsbergen. Kaili formationen

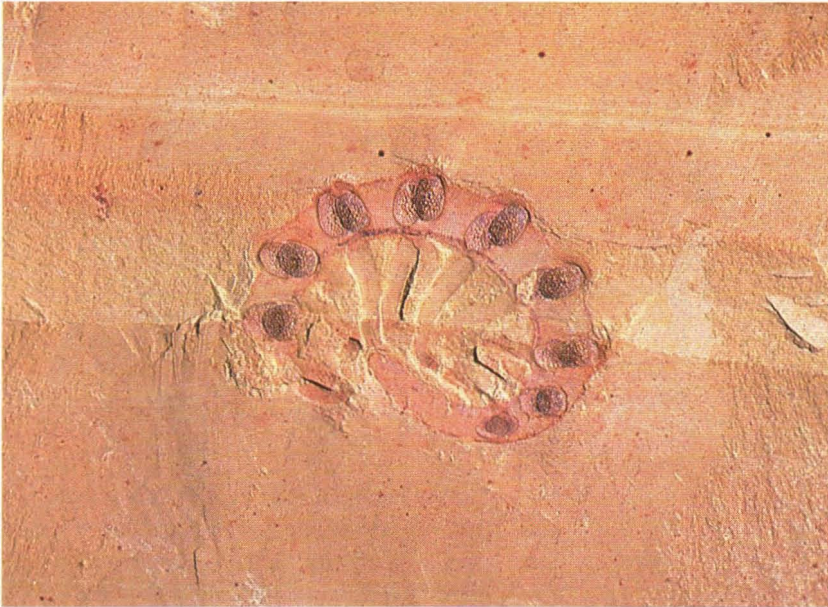
Guiyang i provinsen Guizhou i södra Kina. På paleontologiska avdelningen fick vi en fyllig introduktion av Kaili Lagerstätte och fossil förevisades (bilder).

Nästa dag åkte vi sex timmar i en skumpande buss genom ett böljande vackert landskap till Kaili. Övernattning, buss och fotmarsch mellan 200-300 meter höga sockertoppsberg, förbi risfält och genom små

byar till Kaili. Fossilerna fanns helt odramatiskt i marken bland majsplantorna på en av bergstopparna. Till fots genom byn Balong med folklöreuppvisning, förbi risfält och plöjande bönder

Rotadiscus guizhouensis
ca. 15 cm - Manet
Kaili - Mellankambrium

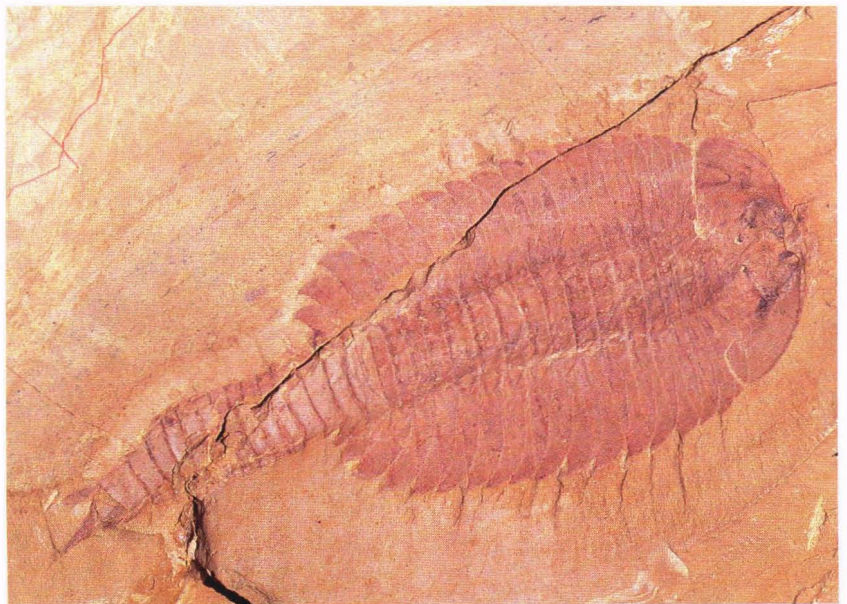

*Microdictyon - Klomask
(norsk:klomark)
Chengjiang Undre
Kambrium*

med oxar. Buss till Guiyang och sedan nattåget till Kunming, provinshuvudstad i Yunnan. Nästa morgon flera timmars bussresa till Chengjiang, jorden är röd och bränd, men ändå finns det risfält här och var. Vi är

uppe på ca 1900 meter i drömmarnas Chengjiang. Ingen förväntar sig liknande fynd som på Geologiska Institutet i Nanjing, men vi hittar trilobiter, alger och maneter.

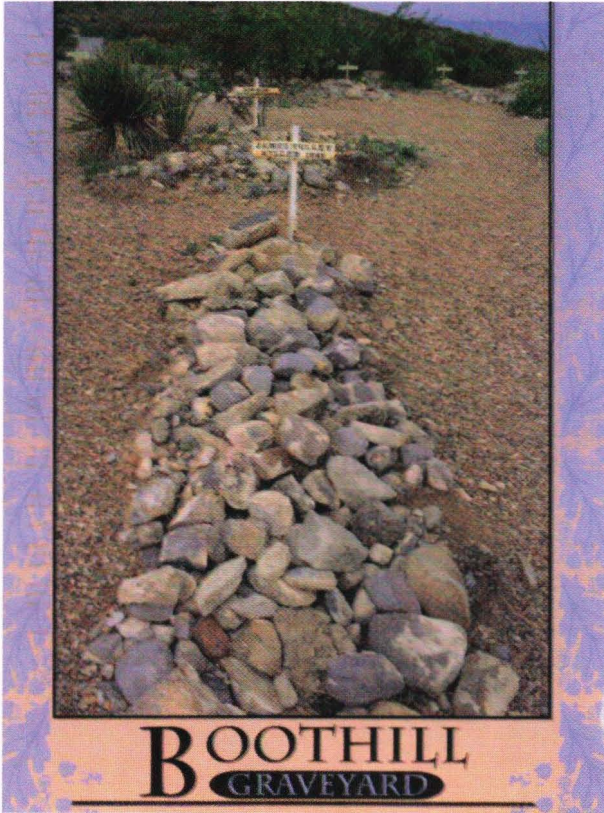
Intrycken är löjligt, 14 dagar är för litet för att få grepp om något i detta väldiga land.

*Fuxianhuia - leddjur,
ca 15 cm
Chengjiang, Undre
Kambrium*

Brev til redaksjonen

I det hele tatt, send postkort!

Forresten, så liker jeg STEIN veldig godt. Reportasjene er skrevet i en personlig og ofte humoristisk form, noe som dessverre er meget sjelden i de tyske mineraltidskriftene,

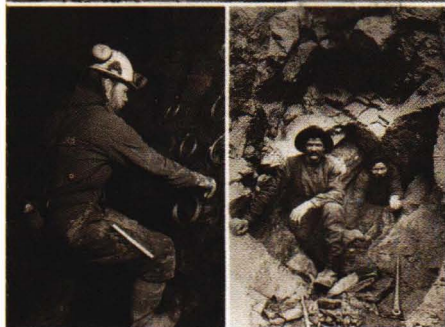
skriver en leser i Tyskland til oss. Vi får mange hyggelige hilsninger fra Tyskland, til dels på et brukbart skandinavisk. Forøvrig har vi flere abonnenter i Tyskland enn i Danmark. (Framstøtene våre på München-messa har båret frukter?)

*Jeg ville slitte brevet. Så ønsker vi godt mottagelse og her det bra.
Grunge vennlige hilsner*

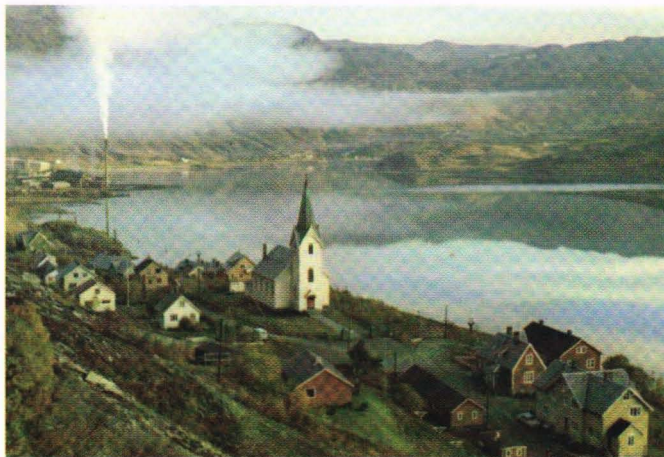
Det er alltid hyggelig med postkort fra folk som er ute og reiser, også dette. Det er jo stein på bildet. Fine steiner fra Arizonas ørken. Et lite memento mori om andres, egen og alle tings endelikt kan være nyttig for de fleste. Så hjertelig takk!

De var flere på de kanter, - også redaksjonelle medarbeidere, vi venter reisebrev fra Claus og Knut med det første.

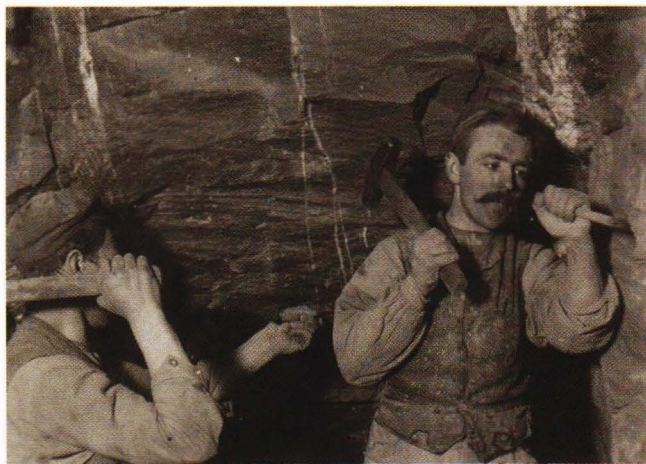

Fra Malmberget

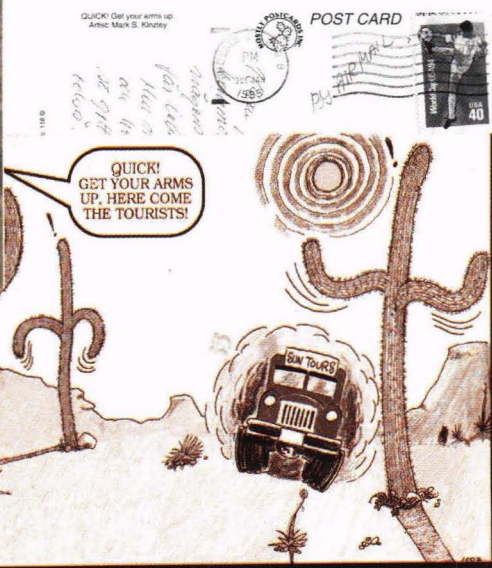
Det var en gang i Sulis
 Men nå er det et fint gruvemuseum der,
 med en mineralsamling som absolutt er
 turen verd.

Kongsberg Sølvverk.
 Håndboring i Samuel gruve ca. 1912

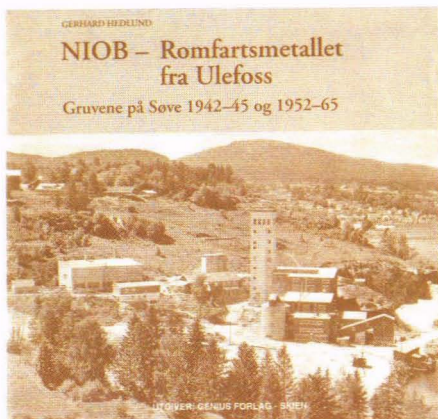
Kongsberg Silver Mines.
 Hand drilling in Samuel Mine

file

Bok- og mediespeilet

Niob - Romfartsmetallet fra Ulefoss Gruvne på Sjøve 1942-45 og 1952-65

Fenfeltet er et av verdens mest interessante geologiske områder med mange sjeldne mineraler. Forfatteren til dette lille

illustrerte heftet har satt søkelyset på stedets nyere historie. Det har blitt en spennende beretning og man behøver slett ikke være spesielt interessert for å la seg fenge av stoffet. Hva vet du for eksempel om sammenhengen mellom V1 og V2

bombene(rakettene) og Niob fra Ulefoss?

Finn det ut, boka får du fra forlaget.

Forlag: Genius forlag, Skien

Forfatter: Gerhard Hedlund

Format: 21 x 20 cm, 36 sider

Pris: Rimelig

ghw

Videregående geologi

Boka bygger på "Geologi" fra samme forlag som kom ut i 1990. Vi hadde noen invendinger på det språklig/praktiske den gangen. Dette er rettet opp i denne utgaven, stoffet er lettere tilgjengelig - bedre pedagogisk lagt opp.

Bergarter og mineraler og bergartdannende prosesser opptar bokens første halvpart. I annen del er det den anvendte geologi som får plass. Bruk av forskjellige typer

geologiske kart har også fått en bred plass i denne delen. Det kan være nyttig for den litt avanserte amatør eller den som ønsker å bli det.

I det hele tatt er boka nødvendig og hyggelig lesning for den som bokstavelig talt har til hensikt å trenge litt dypere ned i materien. Start med dette verkets 240 sider. Bli klok på stein og en dyktig "mineraljeger".

Verket er instruktivt og passelig illustrert.

Forlag: Vett og Viten

Forfattere: Prestvik, Johnsen, Moseid, Rueslåtten

Format: 17 x 24 cm (som STEIN)

Pris: ikke oppgitt

ISBN 82-412-0090-0

ghw

Oslo før Oslo

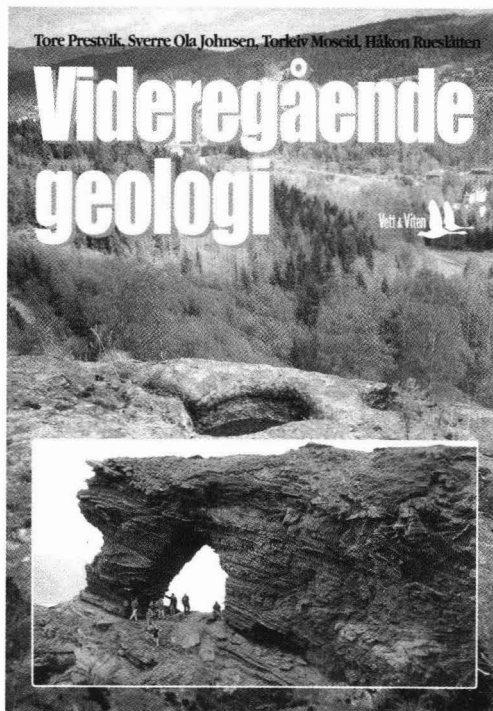
Oslos forhistorie

Denne boka tar for seg Oslo og nær-

meste omegns historie fra prekambrium fram til vikingtiden. Boka er todelt. En del tar for seg den geologiske historien til området fram til avslutningen av den siste istiden. Og en arkeologisk del forteller om de første funn av menneskelig aktivitet fram til vikingtiden, da byen Oslo ble stiftet.

Den geologiske delen tar for seg den geologiske utviklingen av det området hvor Oslo i dag befinner seg. Ved hjelp av bilder og figurer forsøker forfatteren å vise leseren hvordan området så ut i de forskjellige tidsperiodene, samt å forklare de prosesser som ligger bak. Eldre bergverksdrift er også beskrevet. Dessverre er denne delen av boka skjemet av flere unøyaktigheter og misforståelser både i tekst og figurer. Forfatteren ser heller ikke ut til å ha fått med seg de siste endringer av stratigrafibetegnelser for Oslofeltet.

Den arkeologiske delen tar for seg de forskjellige funn av menneskelig aktivitet fra steinalderen fram til vikingtiden. Forfatteren gir eksempel på de forskjellige funn av redskaper, helleristninger, våpen og smykker som er funnet i området. Utviklingen fra

jernalderbebyggelse fram til Kongsgården og Mariakirken er også gjennomgått.

Tittel: Oslo før Oslo, Oslos forhistorie

Pax forlag, 112 sider

Forfatter: Nils Petter Thuesen

Pris: 218 kr

ISBN 82-530-1749-9PS

h-j b

Norsk Steinbok

Vi skrøt av 1. utgaven og av 2. utgaven og vi gjentar gjerne rosen nå ved 3. utgaven. Vi forstår godt hvorfor Universitetsforlaget satser igjen. Vi på vår sideslår fast: Dette er standardverket for steininteresserte på denne kant av jordskorpa. Ingen bør tro at de vil ha et like godt steinliv uten denne boka. På den annen side er den fornuftige revisjonen som nå er foretatt i forhold til 2. utg. ikke tilstrekkelig til å forsvare nyinnkjøp, men de som sitter med Steinboka fra 1983 bør nok vurdere å bytte ut denne. For den nye inneholder ny og oppdatert liste over alle mineraler i Norge.

To nye fra NGU

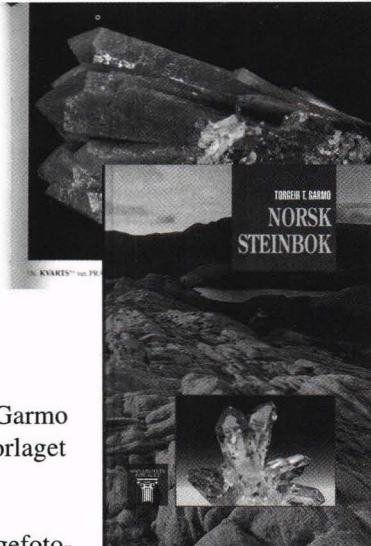
Tenk deg at du sitter på toppen av Kvaløya; - været er lagelig og du sitter med ryggen mot røysa der på Mattinden. Det er midtsommers og klokka er 0130, sola står rett over ei svær øy der i det fjerne, skjønt i det fjerne, den er ikke mer enn vel 20 cm fra den ennå solvarme dunitt/serpentinitten du har under baken. Men hva er det nå egentlig det der rett under sola der i nord. Det er Vega så klart, men det må da være noe mer, - hva er Vega? Det kan vel ikke være annet enn granitt og granodioritt, men det finner du selvsagt ikke ut av ved å stirre inn i ikke-solnedgangen. Men som den luring du er, lar du blikket lett og diskret streife NGUs

Etter flere forsøk på å undersøke et mineral for krystallstruktur, ble det oppdaget at det var et nytt mineral.

Når krystallstrukturen til et mineral er kjent, kan man beregne dens tetthet. Dette er et viktig kriterium for å identifisere et mineral. I tillegg er det viktig å kjenne til de forskjellige former som et mineral kan anta.

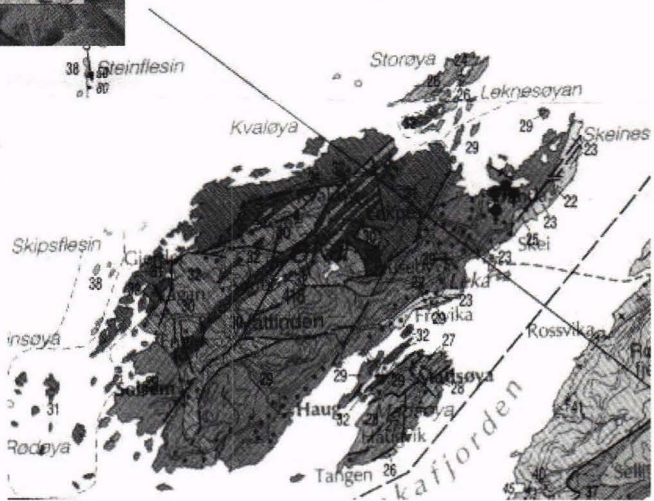
Et viktig kriterium på dette kriteriet er i Norge vil bli undersøkt. Forfatteren, Torgeir T. Garmo, er et utvalgt over hele landet. I tillegg er det viktig å kjenne til de forskjellige former som et mineral kan anta. Dette er et viktig kriterium for å identifisere et mineral. I tillegg er det viktig å kjenne til de forskjellige former som et mineral kan anta.

Forfatter: Torgeir T. Garmo
 Forlag: Universitetsforlaget
 Sider: 280
 Pris: kr. 350,-
 Illustrasjoner: 160 fargefotografier + tegninger, plansjer.
 ISBN 82-00-41693-3

(I følge annonsevedlegget til STEIN 3/95 kan boka bestilles fra Olaf Nordlis forlag på fax. 22 42 26 51 el. tlf. 22 42 91 35.)

ghw

Helt gratis - Leserannonser: Bytte

I am looking for exchange partners in Norway and Sweden, who are willing to exchange material of modest quality, micro mounts etc. I offer different minerals and petrified wood from "Bavaria" (Bayern). I speak a little danish and I can read both norwegian and swedish.)

Skriv til: Michael Marr, Ludwigstr. 110
 D - 90763 Fürth, Tyskland

Russiske mikroskop MBS-10

I STEIN 2/95 ble det annonsert et godt og billig russisk mikroskop. Prisen var 2500,-. Det har dess-

verre blitt nødvendig å øke prisen, fordi leverandøren har satt opp sine priser. Mikroskopene koster nå 3500,-. Dette er fortsatt meget rimelig. Det er meningen å få inn flere i løpet av sommeren.

Det finnes omtrent 20 samlere som venter på mikroskop, og jeg beklager det veldig at det viste seg å være vanskelig å få mikroskopene til Norge.

Ronald

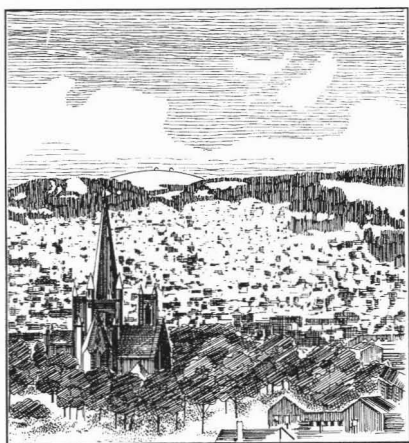
Konserves - ikke mugne:

Gamle NGUprøver på glass selges.
 Kontakt:
 Øivind Thoresen
 Tlf. 64 95 45 57 Fax 64 95 33 25

BYMARKA

Geologi og gruvedrift i byens utmark

Trøndelag Amatørgeologiske Forening

Trondheim 1995

nylig utgitte og medbrakte berggrunnskart for å få fastslått akkurat dette. Lett henslengt nevner du så at, - joda, både Trollvass- og Vegtindan er da dypbergarter, at de er helt eller delvis omdannet. Og for å tope utsagnet sier du med stor hverdagslighet: «De antas forøvrig å ha en kambro-silurisk alder.»

Du vet selvsagt mer om dette området fordi du har lest alt du trenger å vite om emnet på kartets bakside, - nok til et middels foredrag, bare du får tatt de vakre bildene, og det får du nok. Der ja, der fikk du et, akkurat idet dine ledsagere har falt på kne og messer; han er stor - han vet alt.

Men du byder dem på en verdig måte om å reise seg, vende det høyre kinn mot den røde sol og øynene mot nye horisonter, - da vil Sklinna dukke opp, samme bergarten der, men porfyrisk denne gang, pussig det - nei, det er selvsagt helt naturlig, porfyrisk så klart!

Altså ta med kart, berggrunnskart - for en artigere tur. For eksempel dette; "Berggrunnskart 1:250 000 Vega", om du skal dit, eller er/bor på de kanter. En annen variant, om området litt lenger nord er aktuelt med samme fine standard er kartbladet Bodø. Det strekker seg over breddegraden 67 til 68.

Fine saker disse kartene, det er helt sant. Som du ser av overstående "opplevelser": Du behøver ikke å ha vært der for å ha vært der. (Rask og rimelig tur.) Kanskje ikke av umiddelbar interesse for amatørgeologer, men du får med deg mye kontinentalsokkel på disse to kartene også. Er det olje der tro? Spleis på en konsesjon!

Ellers vet vi ikke noe om priser og slikt. Men det er sikkert rimelig, NGU er ikke grådige, men har de blitt litt sparsomme med opplysninger og andre ting for tiden tro?

ghw

Bymarka

Geologi og gruvedrift i byens utmark

Dette er et løft det står respekt av. Verket, - for det har det blitt, - er laget av Gisle Rø, Alfhild Midtsian og Peter Chr. Sandvik, alle medlemmer av Trøndelag Amatørgeologiske Forening.

Gisle forteller at det har vært mange og lange turer i Bymarka for å få forekomstene beskrevet og nedtegnet på kartet. Det har medgått tre månedsverk i alt, og

både i helger og på kveldstid gjennom uka har gruppa vært i arbeid.

De har lett i gamle arkiver og gjort mange intervjuer med folk som kjenner Bymarka. Masse arbeid, - men vel verd det resultatet som nå foreligger i trykt utgave på vel 70 A4 sider.

Guiden har fått noe økonomisk støtte fra kommunalt hold.

I forordet sier skogforvalter Ole-Johan Sætre om boka:

"Dette er et historisk dokument. Den er en viktig del av den nødvendige kunnskapen om marka vår for å kunne skjøtte den på beste måte."

Boka anbefales på det varmeste til alle som er interessert i geologi. Medlemmer i de geologiske foreningene i Norden kan få kjøpt guiden for NOK 90,- + porto. Folket ellers må ut med 100,-

Kan bestilles over telefon til Alfhild Midtsian 72 55 88 71 eller Gisle Rø 72 88 79 97 eller bestilling sendes til TAGF, Postboks 953, N-7001 Trondheim.

ghw

Dristig satsning

(Kalejdoskop)/Stenoliten

Nå har vi fått den, nr.2 1995 og den ser riktig vakker ut. Halvparten av sidene i farger, og Peter Lyckbergs fargebilder i storformat skulle vi selvsagt gjerne ha hatt på trykk selv.

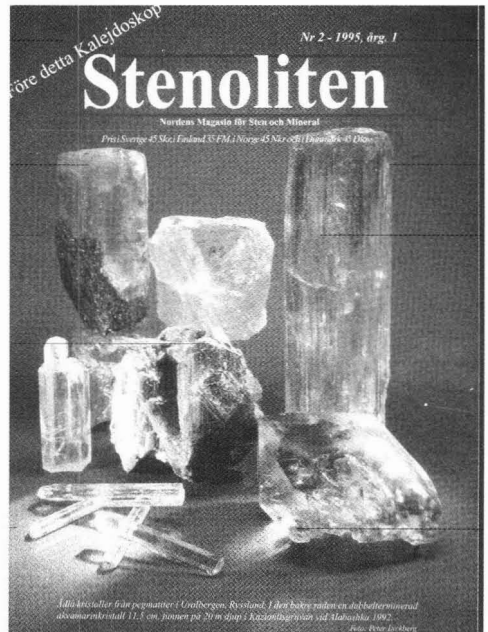
Det gjenstår å se om Stenolitens ressurser (som vi ikke vet noe om) forsvarer denne tildels høye sigarføringen. Dristig satsning er det i allefall. For bladet satser kommersielt og så får det briste og bære med det. Det er vanskelig å anslå hvor stort opplag en slik sak kan oppnå på kort tid, - 2.000? Det vil i såfall bli et magert levebrød. Imidlertid kan

dette gå greit om man makter å skaffe fullprisannonsører i tilstrekkelig grad. (Noe vi i STEIN har vansker med.)

Av innholdet nevnes:

Mineraler i Mursinka - Russland, Vänerns fossiler, artikler om healing, intervjuer med steinfoolk rundt omkring, Om en dame med fossiler i Australia, om slipeteknikker, rapporter fra sten- og mineralmesser, smånotiser, mm. I det hele tatt ganske likt STEIN, - men noe bedre og mer profesjonelt på sett og vis. Men rettet mot dem som har stein som en ren hobby anses ikke Stenoliten å være en konkurrent til STEIN.

Bladet har en undertittel i bestemt form ental: "Nordens Magasin för Sten och mineral". Det kunne man kanskje ha spart seg, - det er/blir STEIN det.

Stenoliten

Format A4

52 sider (2/95)

Pris; SEK/NOK/DKK 245,- pr. år

Utgivelser; 6 pr. år

ghw

PS: Nå har vi fått nr. 1/96 og vi tar tilbake følgende utsagn; "...men noe bedre og mer profesjonelt på sett og vis." ds.

B.GJERSTAD

UTSTYR FOR SMYKKESTEINSLIPING

Sørhalla 20, 1344 Haslum. Telefon 67 53 36 86

Forretning - verksted «STENBODEN», Verksgt. 1, 1353 Bærums Verk.

Telefon 67 13 85 07 - Fax: 67 13 49 94 - Postgiro 0802.35.51587

«BG» ENKELT SLIPEBORD

Helstøpt glassfiberarmert polyester.

1/4 HK motor, vannrettet bryter, vannbeholder i klar plast, vedlikeholdsfri plass for inntil 4 personer.

Ideelt for kurser og hobbyvirksomhet.

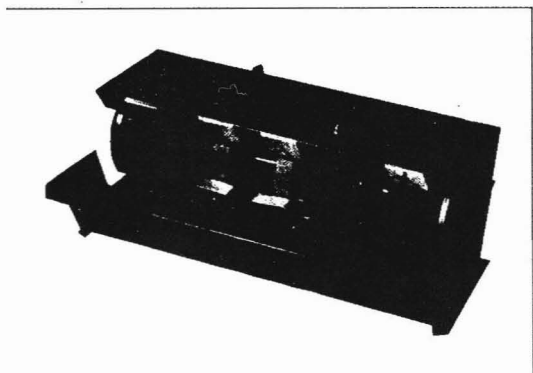
«BG» DOBBELT SLIPEBORD

Helstøpt glassfiberarmert polyester.

1/3 HK motor, vannrettet bryter, vannbeholder i klar plast.

Vedlikeholdsfri. Plass for inntil 6 personer.

Ideelt for skoler, institusjoner og kurser.

SUPER 8" SLIPE- OG POLERMASKIN

Maskinen er bygget etter profesjonelle standarder og spesifikasjoner.

Enheten består av:

2 stk. 8" x 1 1/2" silisiumkarbid slipehjul (100 & 220 korning)

2 stk. 8" x 3" ekspanderende slipehjul til slipebelter.

2 stk. konvekse 8" skiver til finsliping og polering.

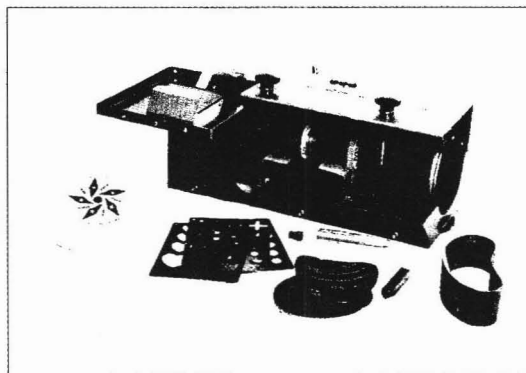
Akselen er 1" tykk.

De 1" gummibelagte, forseglede lagrene demper effektivt det meste av støyen.

Fire uavhengige vannkraner i messing som er praktisk plassert på toppen av maskinlokket, kontrollerer vanntilførselen til hver av skivene og de ekspanderende slipehjulene.

Slipe- / polerenheten kan brukes både med silisiumkarbid- og diamantbelter. Beltene kan skiftes raskt og enkelt uten å fjerne slipehjulene fra akselen.

Forsendelsesvekt: 44 kg.

6" KOMBIMASKIN

En svært populær 6" kombinasjonsethet med sag og slipeutstyr.

Enheten er produsert etter de høyeste mekaniske standarder.

En nødvendighet for steinslipere, og en unødvendighet i et steinsliperer- verksted.

Tre uavhengige, lett justerbare kranser plassert opppe på enheten kontrollerer vanntilførselen til spreder som fordeler vannet jevnt over hele bredden av slipehjulene.

Det er avsatt plass til et ekspanderende slipehjul. Enheten har 5/8" gummiforede, selvmørende lagere. Sagens kjøletank (10 x 20 x 15 cm) er i aluminium, og det store sagbordet (25 x 27,5 cm) er av stål.

Komplett som vist leveres kombimaskinen med:

2 stk. 6" x 1" silisiumkarbid slipehjul (100 & 220 korning) 1 stk. 6" polerhode.

Kilerem, remskiver og rekvisita.

Forsendelsesvekt: 22 kg.

Kalendarium

Mässor 1996

Göteborg / Sverige Info: Erik Mofjell (+46) 31 24 64 04	April 13-14
Århus / Danmark Info: Jytte Hillersborg (+45) 86 44 51 98	April 20-21
Helsingfors / Finland Info: Reino Halme (+358) 0 346 3011	Maj 18-19
Peräseinäjoki / Finland Info: Peräseinäjoen Kunta FIN - 61100 Peräseinäjoki	Maj 25-26
Sønderborg / Danmark Info: J. Trelle Pedersen (+45) 74 45 06 19	Juni 1-2
Evje / Norge Info: Setesdal Mineralpark (+46) 38 19 85 33	Juni 8-9
Stockholm / Sverige Info: Gemstones Scandinavia AB (+46) 85 90 704 03	Juni 8-9
Kopparberg / Sverige Info: Ingemar Johansson (+46) 580 107 71	Juni 15-16
Rovaniemi / Finland Info: Reima Alaniva (+358) 695 583 100	Juni 21-22
Strömsbruk / Sverige Info: Nisse Willing (+46) 650 401 05	Juni 29-30
Mo i Rana / Norge Info: Johan Haueng (+47) 7513 3000	Juli 6-7
Gävle / Sverige Info: Kulturföreningen Lätting (+46) 26 189 38 33	Juli 13-14

forts.s.48

STENOLITEN

Det Nordiska Magasinet för Sten och Mineral

För dig som är intresserad av geologi,
grottor, fossil och/eller
gemmologi...

Då är Stenoliten det rätta för Dig !

Stenoliten innehåller 52 sidor,
det mesta i fyrfärg.

Magasinet med läckra färgbilder.

Prenumerera nu !

Du får 6 nummer direkt
hem i brevlådan
för bara 245 kronor.

I Stenoliten

hittar du ingående reportage som
är skrivna av de främsta
experterna i Norden.

Du hittar utförliga gemmologiska
artiklar, så som ädelstenslära, slip-
kunskafer, tips och råd om nya, sälj-
ande produkter och så vidare.

Vår flygande reporter rapporterar
från världens alla hörn.

.....Ja tack, jag vill prenumerera
fr.o.m nr.....

Namn _____

Adress _____

Postnr _____ Ort _____

Tel _____ Land _____

Gemstones Förlag, Hagängsv. 3, S-194 45
Upplands Väsby, Sverige
Tel & Fax + 46 8 590 704 03

Ope heile året

– med mykje nytt og spennande frå
årets innkjøpsrunder. Ring – eller
skriv oss – vi sender gjerne liste!

FOSSHEIM STEINSENTER
N-2686 LOM
Tlf. 61 21 14 60

FJELL-NOREG
Storgt. 46, 2600 Lillehammer
Tlf. 61 26 34 66

Klokker

Råstein

Mineraler

Bokstøtter

Termometere

Penneholdere

Steinknekkere

NORSK NATURSTEIN

v/ Bjørn Skår

Telefon 61 12 58 10

GNEISEN SMYKKER OG GAVER

Maskiner, slipeutstyr, sten for sliping,
Smykker og gaver, m.m.

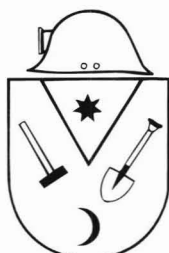
Velkommen til oss

Butikkadresse:
Gneisen smykker og gaver
Hvitingfossveien 212
Holmestrand
Tlf.: 33 05 66 09

Postadresse:
Gneisen smykker og gaver
Dueveien 1b
3080 Holmestrand
Tlf. privat: 33 05 54 39

Outokumpu / Finland Info: Laura Sipilä (+358) 73 564 134	Juli 13-14	Moss / Norge Info: Steinhaugen (+47) 69 25 19 63	Sept. 26-29
Skagen / Danmark Info: Allan Andersen (+45) 98 91 08 42	Juli 20-21	Västerås / Sverige Info: Lennart Öhman, Högviltsvägen 3 S - 722 42 Västerås	Okt. 5-6
Oppdal / Norge Info: Opdalitten Geologiforening (+47) 72 42 41 58	Augusti 2-4	Fyn / Danmark Info: Otto Lange (+45) 98 13 12 42	Nov. 2-3
Långban / Sverige Info: Rolf Lindén (+46) 590 15144	Augusti 3-4	Hallstadhammar / Sverige Info: Bo Erikson (+46) 22 01 67 72	Nov. 30
Kongsberg / Norge Info: KOG, Postboks 247 N-3601 Kongsberg	Aug/sep 31-1		
Ry / Danmark Info: West Gem (+45) 9735 1600	Sept 7-8		
Ludvika / Sverige Info: Kenneth Binning (+46) 240 250 24	Sept. 8		

**Se også messeannonser
på sidene:
2 - 5 - 8 - 10 - 20 - 49**

Quærite, et inbenietis

Canopus

Svein O. Haugen

Box 95, 3484 Holmsbu

Tlf.: 32 79 35 80

Fax: 32 79 35 01

Postgiro: 0804 4379830

Bank: Sparebanken NOR

(Union Bank of Norway)

Konto nr.: 2240.30.05030

Norske samlermineraler

Slutt å famle i blinde

BERGVERKSNYTT

holder deg orientert om virksomheten i norske fjell

9 utgivelser i året - Pris kr. 150,-

adr: Bergverksnytt, Postboks 1438 Leangen, N-7002 Trondheim

Tlf. og Fax. 73 52 38 21

BERGMANNEN MINERALER SMYKKER

**MINERALER - SMYKKER - LETEUTSTYR -
NGU - publikasjoner**

**Kirkeveien 65
0364 OSLO
Telefon 2259 11 30**

Åpent: 10 - 17, torsdager til 18, lørdager 10 - 14

Velkommen!

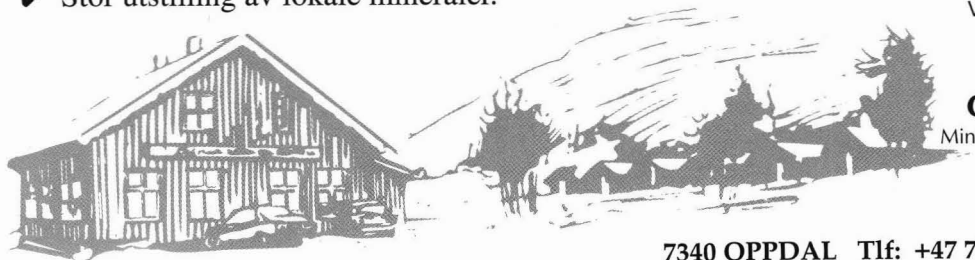

Driba Kro & Steinsenter

Husk!
N.A.G.S. Mineralmesse
på Oppdal 2-4 august

- ✓ Produksjon og salg av smykker og pyntegenstander i stein og sølv.
- ✓ Kurs i steinsliping og geologi – steinturer i vakker fjellnatur.
- ✓ Veikro med god hjemmelaget mat og rimelig overnatting.
- ✓ Maskiner og utstyr for steinsliping.
- ✓ Stor utstilling av lokale mineraler.

Vi bruker:

Geolib
Mineraldatabase

7340 OPPDAL Tlf: +47 72 42 41 58

..... Redaksjonelt, forts. fra side 4

rykter til STEINHårde fakta, hva gjelder nytt fra steinlivet i Norge, - det er en ryktebørs! Når noen har lagt mer i dette, blant annet nedsettende omtale av enkeltpersoner, så må det være fordi man vet mer om noe og/eller noen enn det vi faktisk gjør.

I det vi takker innsenderen til denne utgavens "Ryktebørs", (til høyre) det er faktisk alt vi har, - gjentar vi Ronald Werners og STEINs oppfordring fra den forrige. Den er stadig like aktuell: *"Ellers må vi si at det er dårlig med kommunikasjon om hva norske samlere finner. Vi synes at det er mye mer moro å lese om spennende mineraler i STEIN, enn at vi får høre merkelige rykter om mineraler som ingen har sett, mens alle kjenner en som kjenner en som påstår at han faktisk har sett akkurat den stoffen."*

Så er det opp til våre lesere å ta det til seg. Og ikke sitte å ruge på "sine" forekomster til steinklerikatet har tømt dem. Litt til mange, er bedre enn mye til noen! Er ikke det en god sosialdemokratiskluthersk-evangelisk parole som også bør gjelde blant steinamatører?

ghw

Siste års mineralfunn i Oppdal:

<u>Mineral</u>	<u>Analysert av</u>
Artinitt*	NGU
Hessitt	NGU
Hydroxylapatitt	NGU
Fluorapatitt	NGU
Lizarditt	NGU
Slavikitt	NGU
Gahnitt	MGM
Gull (fast fjell)	MGM

* første funn i Norge

Tor Witsø

The advertisement for 'Regnbuen Stensenter' is framed by a thick black border. The background is filled with intricate, hand-drawn sketches of leaves and branches. A large, stylized rainbow arches across the center. The text is arranged in a clear, hierarchical manner. At the top, the name 'Regnbuen Stensenter' is written in a large, bold, sans-serif font. Below it, the text 'Stener og krystaller for inspirasjon, healing og selvutvikling' is centered. A smaller line of text reads 'Vi rådgir deg gjerne i valg og bruk av sten'. The next line is 'Sten & Healing klubb' followed by 'Start 15. mars'. Below that is 'Sten & Healing seminarer' with the dates '2. mars, 20. april'. The text 'RING FOR INFO!' is centered in a bold, sans-serif font. At the bottom, it says 'Vi sender over hele landet!' followed by 'Åpent 10 - 17 (15), tors 10 - 19' and 'Vikaterrassen, like ved Nasjonalteatret i Oslo. tel. 22 83 77 33'. There are two small, geometric diagrams in the bottom corners of the frame.

LANDETS LEDENDE STEINSENTER

**I tillegg til vårt brede utvalg
innen steinhobby har vi
også ett rikholdig utvalg i
utstyr til deg som vil lage
dine egne ting i sølv.
Verktøy, sølv i plate og tråd
etc.**

Katalog sendes på forespørsel.

Vi sender over hele norden.

Engros – Detalj

Vårt motto er:

Hurtig levering, fornøyde kunder.

Storgt. 211, 3912 Porsgrunn

Tlf. 35 55 04 72 - 35 55 86 54. Fax 35 51 30 10

Aegirin, Eikern. Krystall ca 2 cm. Samling og foto J.H. Hurum

Lepidolitt, Tørdal. Krystall ca. 3 cm. Samling og foto H-J. Berg

Elbaitt, Ågskaret. Krystall ca 8 cm i diameter. Samling og foto H-J. Berg

Dendritisk elektrum i flusspat fra Skara gruver. Samlet ca.1770. Foto og samling J.H. Hurum